

Molière

MIZANTROPAS

Veikējai

ALCESTAS, īsimylēķes Selimena

FILINTAS, Alcesto draugas

ORONTAS, īsimylēķes Selimena

SELIMENA, īsimylēķusi Alcesta

ELIANTA, Selimenoš pusseserē

ARSINOJA, Selimenoš draugē

AKASTAS

KLITANDRAS, markizas

BASKAS, Selimenoš tarnas

ŽANDARAS

DIUBUA, Alcesto tarnas

Veiksmas vyksta Paryžiujē.

I veiksmas

I scena

Filintas, Alcestras

FILINTAS

Kas dedas su tavim? Kas gi nutiko?

ALCESTAS

Palik, prašau, mane ramybėj.

FILINTAS

Koks velnias tau ir vėl įžnybė?

ALCESTAS

Palik mane ir nešdinkis – ir kuo toliau.

FILINTAS

Kada galėsi išklausty be pykčio pagaliau?

ALCESTAS

Klausytis nebenoriu – noriu pykti.

FILINTAS

Iš kur tie nervų šuorai, pasakykit,

Nors esame draugai, galop aš pirmas trokštu...

ALCESTAS

Aš draugas jums? Pakaks tų pokštų.

Lig šiol laikiau garbe jums savo ranką tiest,
Tačiau išvydęs, kuo esate išties,
Sakau: drauguži, smukot mano akyse,
Netrokštu vietos sau veidmainių širdyse.

FILINTAS

Kuo kaltas jums esu, Alcestai, pasakykit?

ALCESTAS

Geriau jau mirkite iš gėdos, o ne mykit.
Tam poelgiui pateisint nematau vilčių,
Kas padorus – turėtų degt dėl jo pykčiu.
Mačiau, kaip jūs vyruką vieną apkabinęs,
Nutaisęs švelnų toną kakarinės,
Draugystės priesaikom kliedėjot,
Atsidavimą amžiną žadėjot.
Bet man paklausus, kas jis toks, kai likom vienu du,
Jūs vos galėjot prisimint, kuo jis vardu,
Ir vos draugužiui tam mums iš akių pradingus
Iškart jam pasijutot abejingas.
Tai taip niekinga, žema ir bjauru
Lyg siela būtų drabstoma purvu,
Taip pasielgęs aš nebeištverčiau,
Tuo pat iš gėdos pasikarčiau.

FILINTAS

Dėl ko reikėtų kartis, pasakykit,
Atlaidesniam vertėtų būt bent sykį:
Į savo nuosprendį pažvelkite švelniau
Ir dar nekarkite manęs, prašau.

ALCESTAS

Žiūrėk tu man, na ir piktdžiugiški juokeliai!

FILINTAS

Tai ką turiu daryt, parodykit man kelią?

ALCESTAS

Mes turim būt garbingi, atviri išties

Ir tart žodžius, kurie atplaukia iš širdies.

FILINTAS

Bet jei sutinka mus su polėkiu plačiu,

Atsimokėti turim žmogui tuo pačiu,

Ir kaip tik galima atliepti jo meilumą,

Už paslaugumą dovanoti paslaugumą.

ALCESTAS

Tokių bjaurių manierų pakęsti negaliu,

Jų vaikosi visa minia mados vergų,

Labiau už viską nekenčiu to vypsniio kreivo,

Visų tų bičiulius vaidinančių gudreivų,

Visų tų meilikautojų saldžios tuštybės,

Jie savo mandagumą kelia į aukštybes,

Varžydamies žodžiu pralenkt kitus,

Ir nežinia, kur dabita, o kur – žmogus.

Kokia nauda iš to, kai koks vyrukas meiliai

Prisiekia amžiną draugystę, pagarbą ir meilę,

Bet vos tik kokį kitą mulkį pamatys,

Tą pačią pagyrų tiradą išsakys.

Na ne, jei siela prakilnesnė nors truputį,

Negeis būt gerbiama lyg prostitutė.

Net garbingiausia jų netrokš menkiausios svitos,
Jei vertinama bus kaip visos kitos.

Juk pirmenybe grįstas meilės siekis:

Visus mylėti reiškia nemylėti nieko.

Bet kad jau šių dienų ydoms atsidavėt smagiai

Velniop, tokie kaip jūs – man ne draugai!

O pataikūniška širdis, kuriai mieli visi,

Kuriai vis vien su kuo bendraut, man atgrasi;

Norėčiau būt išskirtas, tai man patiktų,

Bet nēr žmogaus, kurs į draugus man tiktų.

FILINTAS

Bet papročiai visuomenėj juk reikalauja gestų,

Kurie į padarumo aukštumas mus vestų.

ALCESTAS

O ne! Privalome be gailesčio sutraukyt giją,

Kuri gėdingai saisto apsimetėlių draugiją.

Verčiau jau būkim tais, kurie melus atmes

Ir visados atvers savos širdies gelmes.

Geidžiu, kad ji be baimės pojūčius atlieptų,

Po komplimentų kauke nesislėptų.

FILINTAS

Bet juk yra gausybė aplinkybių ir momentų,

Kada toks atvirumas keltų juoką ar net kenktų.

Juk kartais, lai neverda rūstis jумыse,

Mes turime nuslėpt, kas mūsų širdyse.

Ar taktiška bet kur sau atvirauti leisti

Ir savo nejaukias mintis staiga išleisti?

O jei žmogus nemielas, atgrasus išvis,

Jam visą tiesą režti tiesiai į akis?

ALCESTAS

Taip.

FILINTAS

Nejau jūs pasakytumėt Emilijai, tai senei,

Kad grožis jos jau savo atgyveno,

Kad pudros sluoksnis piktina kiekvieną?

ALCESTAS

Be abejo.

FILINTAS

Dorilui pasakytumėt, kam pučiasi kasdieną,

Jei nuo visų garsių blevyzgų apie turtą

Visi jau Rūmuos dedasi apkurtę?

ALCESTAS

Žinoma, kad taip.

FILINTAS

Bet tai patyčios.

ALCESTAS

Aš nesityčioju nė kiek,

Šiuo atžvilgiu visų gailėjausi perniek.

Akis man baisiai peršti nuo viso to, kas supa,

Visuomenės manieros man kelia klaikų siutą.

Regėdamas žmogystų gyvensenos madas,

Pasineriu į liūdesį, jo gilumas juodas.

Vien pataikavimas visur, teisybė nuskriausta,

Visur vien išskaičiavimai, suktybė ir klasta.

Ilgiau nebesitversiu, todėl ir ketinu
Įstot greičiau į mūšį su priederme žmonių.

FILINTAS

Ši filosofinė gėla tikrai baisoka,
O jūsų priepuoliai tiesiog man kelia juoką,
Mes lyg du broliai iš „Mokyklos vyrams“,
Kur priekaištų kitam galybė pilas...

ALCESTAS

Na ir palyginot! Ir kam tos banalybės!

FILINTAS

Atsisakykite verčiau savos piktybės!
Dėl jūsų rūpesčio žmogus kitoks nebus,
Ir jei jau nuoširdumas jums toksai svarbus,
Tai tarsiu atvirai: iš jūsų pamišimo,
Grūmojimų – kitiems vien juokas ima,
Ir kur tik, puldamas ydas, bepraveriat duris,
Su savo įkarščiu atrodyt tartum juokdarys.

ALCESTAS

Kad jį kur velnias, juo geriau! Man to ir reikia,
Puiku! Man šitai begalinį džiaugsmą teikia;
Man į žmonių šlykštumą žvelgti net graudu,
Jiems išmaniam atrodyt būtų apmaudu.

FILINTAS

Vadinas, linkite žmonėms nelaimėse paskęsti!

ALCESTAS

Jų priedermės pradėjau klaikiai neapkęsti.

FILINTAS

Nejau visais lig vieno vargšais mirtingaisiais
Bjaurėsitės ir ateity taip baisiai?
Juk šiam pasaulyje yra ir išimčių...

ALCESTAS

Nėra! Žmonių visų lig vieno nekenčiu,
Vienų todėl, kad jie blogi ir piktavaliai,
Kitų, kad pataikauja šie pirmųjų valiai,
Kad neapykantos sveikos jiems stinga,
Kuria ant melo puola siela dorybinga.
Toks meilikavimas suteikia galią niekšams veistis,
Su vienu jų beviltiškai man tenka teistis:
Iš po jo kaukės šviečias išdaviko šnipas,
Visi puikiausiai žino, kas jisai per tipas.
Jo akys žvilgančios bei jo saldžiakalbystė
Apgauna tikrai tuos, kurie jo nepažįsta.
Vertėtų demaskuot, kaip nešvariais darbeliais
Ši menkysta į turtą prasiskynė kelią,
Vien jais paženklinta jo prabangi sėkmė,
Kur laimė raudonuoja ir piktinas garbė.
Ir kas, kad apie jį gėdingai atsišaukia
Ir niekina jo veidmainystės kaukę,
Vadina sukčiumi, vagim, šliužu prakeiktu,
Bet nėra nė vieno, kurs prieš visa šitai eitų.
Jo padlaižystė visada sulaukianti malonės,
Visur jisai įsiteikia, jam šypsos žmonės,
O kovoje dėl rango imasi tokios klastos,
Kad garbingiausiąjį parklupdo nuolatos.

Velniop visus! Mane be proto žeidžia,
Kaip nuolaidžiaudami mes su niekšybe žaidžiam,
Ir kartais impulso pagautas aš mąstyt imu,
Kaip man į dykumą pabėgt, toliau tik nuo žmonių.

FILINTAS

Apsieikite be žvilgsnio juodo ir dygaus,
Pažvelkite šviesiau į prigimtį žmogaus,
Švelnumo požiūriui į trūkumus suteikim
Ir taip griežtai tų nuodėmių neteiskim.
Pasauly turi nuolankumas viešpatauti,
Su aštrumu gali čia skaudžiai apsigauti,
Kraštutinybės čia visai nereikalingos,
Tad santūriai reikėtų būti išmintingam.
Vertybės aukštos, artimos laikams seniems,
Netinka mūsų amžiui ir įpročiams naujiems;
Tas tobulybės siekis juk ne mūs pečiams,
Tad verta pasiduot, deja, šio laiko papročiams.
Bandyt pakeist pasaulį – ak, paikystė,
Tiksliu – pati gryniausia beprotystė.
Aš pats blogybių begales kasdien matau
Dėl to man skauda širdį ne mažiau,
Bet kad ir ką negero tenka vis sutikti,
Nebūna taip, kad jausčiau nuožmų pyktį.
Žiūriu atlaidžiai į žmonių ydas visas,
Širdis išmokusi pakęst kančias baisias.
Be tokio šalto žvilgsnio man būtų prapultis,
Šaltumas – mano būvis, kaip jūsų – tūžmastis.

ALCESTAS

Nejau be šio šaltumo, kuris taip jus palaiko,

Jūs niekad nepajuntat pykčio tvaiko?

O ką, jei draugas jus čia pat išduoda,

Štai gviešias jūsų turto ir klastai pasiduoda,

O kitas šmeižia, svaido priešiškus gandas

Vis vien išliktumėt ramus ir pakantus?

FILINTAS

Tie trūkumai visi, kurie jums amoralūs,

Man rodos prigimtiniai ir žmogui natūralūs,

Dėl to manosios sielos lengvai ir neįžeis

Tasai, kuris klasta ir veidmainyste žais.

Juk mums visai nekeista, kad vanagai medžioja,

Beždžionės krečia pokštus, vilkai aukos tykoja.

ALCESTAS

Tik pagalvokit... aš išduodu, plėšikauju...

Ir... po velniais! Šlykštu! Dar trokštu kraujo...

Juk taip mąstyti – absurdas, ką sau manot!

FILINTAS

Galėtumėt gal patylėti, drauge mano:

Ne priešą koneveikite įtūžusiu balsu,

O pasirūpinkit verčiau savoju procesu.

ALCESTAS

O nė už ką, užteks jau apie tai kalbų!

FILINTAS

Nejau, kad jums padėtų, nesvarbu?

ALCESTAS

Kas man svarbu? Teisybė, sveikas protas.

FILINTAS

O apsitarti su teisėju jums nė motais?

ALCESTAS

Nejau mana byla įtartina ir neteisinga?

FILINTAS

Tiesa. Bet šiam procesui juk klastos nestinga...

ALCESTAS

Nusprendžiau nesikišdamas sau teismo laukti.

Aš kaltas, arba nekaltas.

FILINTAS

Taip galit baisiai apsigauti.

ALCESTAS

Žadu nė piršto nepajudint.

FILINTAS

Bet jūsų priešas pasiryžęs tiek,

Kad viską taip sujauks, jog negalėsit...

ALCESTAS

O tai manęs nejudina nė kiek.

FILINTAS

Jūs pralaimėsit.

ALCESTAS

Tegu. Vien baigtį pamatyti noras kyla.

FILINTAS

Gerai, bet...

ALCESTAS

Ir kuo mieliausiai pralaimėsiu šitą bylą.

FILINTAS

Vienok...

ALCESTAS

Šita byla ir pasakys,

Ar žmonės bus tokie įžūlūs, ar išdrįs
Begėdiškai, piktai, su bjaurastim visa
Mane pažeminti pasaulio akyse.

FILINTAS

Tai bent žmogus!

ALCESTAS

Tegu mane pažemins ir kvailai nubauss,
Pasiukosiu dėl tokio fakto įstabaus.

FILINTAS

Jeigu jus taip kalbantį kas nors išgirstų,
Iš juoko tuojau pat ant žemės virstų.

ALCESTAS

Ir tu blogiau bus jam pačiam.

FILINTAS

Bet tą teisumą,

Visur taip ieškomą visų dorybių sumą:
Tą atvirumą, sąžinę ir dvasios gylį
Atrandate žmogų, kurį be galo mylit?
Man kelia nuostabą toks paprastas dalykas:
Ant priedermės žmonių taip esate supykę,
Kad ją be skrupulų norėtumėt nubausti,
O tam žmogų atrandate kažką žavaus!
Tad tai, ką pasirinko jūs širdis,

Be galo keista man, ir glumina išvis.
Štai Elijanta – nuoširdi ir gailestinga,
Jos dėmesio švelniausio jums nestinga,
Bet jums vis vien jos šiltos jausmo bangos,
Verčiau jau Selimenos burtai ir žabangos.
Jai koketuot ir šiurkščiai liežuvaut patinka,
O tai kaip tik šio laiko papročiams pritinka.
Tad kaip gi čia yra, kad nedorybes puolat,
O galite pakęst, kaip elgias ta gražuolė?
Nejaugi trūkumai ją ėmė ir apleido?
Ar akys jų nemato? Gal viską jai atleido?

ALCESTAS

Nors myliu šią būtybę iš tiesų, tačiau
Nereiškia, kad jos trūkumus regiu prasčiau,
Ir kiek dėl jos bedegtų aukuras manasis,
Juos pirmas pamačiau ir pasmerkiau pirmasis.
Turiu prisipažint – širdis negailestinga!
Ta moteris vis vien be galo man patinka.
Nors trūkumus jos plūdau, bet slapta gija
Susaistė meilės pinklėmis mane su ja.
Bet ir toliau su jos blogybėmis kovosiu
Ir meilės ugnimi jos sielą išvaduosiu.

FILINTAS

Manau, kad triūsas šis niekais nueis.
O ji jus irgi myli, ar tikit tuo?

ALCESTAS

O kaipgi, po velniais!

Jos nemylėčiau be vilties, kad taip yra.

FILINTAS

Bet jeigu jums atrodo, kad jos ugnis tyra,

Kodėl gi dėl varžovų turit nerimauti?

ALCESTAS

Mat apsvaiginta siela trokšta viską gauti:

Čion atėjau norėdamas jai pasakyt,

Kad šį godumą žadina aistra, brolyt.

FILINTAS

Na jeigu jau apie aistras svajočiau,

Tai savo širdį Elįjantai atiduočiau.

Jinai jus vertina, jinai švelni, dvasinga,

Dėl to kur kas labiau jums tinka.

ALCESTAS

Žinau, man protas bando šitai pasakyti,

Deja, tikrai ne protui meilę suvaldyti.

FILINTAS

Man baisiai neramu dėl jūsų geismo,

Ir jūsų viltys menkos...

II scena

Orontas, Alceostas, Filintas

ORONTAS (*Alcestui*)

Girdėjau, kad dėl pirkinių
Išbėgo Elianta, su ja Selimena.
Užtai kokia šauni ši staigmena
Sutikti jus ir pasakyti nuoširdžiai,
Kad jau nuo seno jus gerbiu didžiai,
Kad jau seniai beprotiškai degu
Jus pamatyt ir tapti jums draugu.
Man duota tikrą vertę žmoguje išvysti,
Tad lai mūs likimus suvienija draugystė,
Dorybę myliu kaip ir jūs, todėl tikiuosi,
Draugystės ranką man paduosit.
Atsiprašau, ar girdite, ką jums kalbu...?

(Tuo momentu Alceostas atrodo užsigalvojęs ir, rodos, negirdi, ką Orontas kalba)

ALCESTAS

Ar man?

ORONTAS

Gal tai jus erzina, o gal jums nesvarbu?

ALCESTAS

O ne. Nė negalėjau tokio dėmesio tikėtis,
Dėl pagarbos tokios net nežinau kur dėtis.

ORONTAS

Jinai – joks netikėtas pabeldimas į duris,
Pareikštų ją Alcestui bet kuris!

ALCESTAS

Bet, gerbiamasis...

ORONTAS

Nė apie vieną negalėčiau pasakyti,
Kad jo dorovė prakilniau nei jūsų švyti.

ALCESTAS

Bet...

ORONTAS

Iš visų tų, kurie daugiausia linkę į dorybę,
Aš būtent jums suteikčiau pirmenybę.

ALCESTAS

Na bet...

ORONTAS

Jei klystu, lai užgriūna ant manęs dangus.
Tenoriu pasakyt, kad esat man brangus,
Tad leiskite, prašau, širdingai, jus apglėbsiu,
Nes tai, kad trokštu tvirto ryšio su jumis, neslėpsiu.
Jei pažadat draugystę, man savo ranką duokit.
Štai jums mana ranka...

ALCESTAS

Tačiau...

ORONTAS

Jos atsisakote, ar ką?

ALCESTAS

Tos pagarbos, manyčiau, man per daug išties,
O juk draugystei reik trupučio paslapties,
Ir kaišioti visur kilnios draugystės vardą,

Tereiškia niekint ją, ar taip daryti verta?

Ši sąjunga užgimsta širdyse iš lėto,

Tad mums susipažinti artimiau vertėtų,

Galbūt tokie skirtingi esame abu,

Kad dėl draugystės net būtų nesmagu.

ORONTAS

O čia tai išmintis! Ir tokiu momentu svarbiu!

Dėl šių minčių jus dar labiau gerbiu.

Išties, te laikas užmezga draugystę mūsų,

O aš tuo tarpu paslaugus jums būsiu.

Jei reiks jums svarbų reikaliuką sutvarkyti,

Galėsit būt ramus, teliks man pasakyti,

Mane ministrai gerbia, o jų pažįstu gausiai,

Manęs klausytis tenka net karaliaus ausiai.

Aš jūsų paslaugoms lig pat širdies gelmių,

Gal jūsų įžvalgom pasinaudot galiu?

Norėdamas sutvirtint bičiulystės saitą,

Geidžiu jums paskaityt sonetą ką tik baigtą.

Ar verta jį skaityt viešai, žinoti noriu tuo pačiu.

ALCESTAS

Ne į mane jums kreiptis šiuo klausimu delikačiu..

Dėl to jau man atleiskit.

ORONTAS

Kodėl?

ALCESTAS

Sakykite, kas bus,

Jei tiesą rėšiu ir pasirodysiu grubus?

ORONTAS

Bet to kaip tik ir reikia. Man būtų apmaudžiau,
Jeigu žmogus, ramiai išklauses, ką skaičiau,
Pradėtų gražbyliaut – mane apgaudinėti.

ALCESTAS

Gerai, tada klausau, jei jums taip baisiai knieti.

ORONTAS

Sonetas. Taip, sonetas. Jisai vadinasi „Viltis“.
Jis apie tą, kurią išvydus man užsidegė širdis.
Tai ne įmantrios ir puošybos pilnos eilės,
Jos kupinos jautrios ir ilgesingos meilės.

ALCESTAS

Gerai gi, pažiūrėsim.

ORONTAS

„Viltis“. Tik štai su nerimu mąstau dabar,
Ar stilius pasirodys lengvas jums... ir dar,
Ar jums patiks manųjų žodžių parinktis.

ALCESTAS

Jau greit matysim.

ORONTAS

Beje, eilėraštį „Viltis“

Per keletą minučių parašiau, tiesiog žaibu.

ALCESTAS

Minučių skaičius... šiuo atveju nėra svarbu.

ORONTAS

Viltis kaip paukštė nemari

Širdy susuko man lizdelį,

*Ir aš sapnuoju, kaip tari,
Kad mūsų meilė viską gali.*

FILINTAS

Šis pirmas posmas mane jau spėjo apžavėti.

ALCESTAS (tyliai)

Ir kaip gi jums pakanka įžūlumo taip kalbėti?

ORONTAS

*Kad gali mums atvert akis
Į ten, kur tykiai švinta vėjas,
Kur valtį supa pilnatis,
Ir siuva paslaptis siuvėjas.*

FILINTAS

Ak kaip galantiškai išreikšta, po perkūnais!

ALCESTAS

Patinka girti kvailystes? Nebūkit pataikūnas.

ORONTAS

*Deja, tu tai sakei sapne,
O ne bučiuodama mane
Kvapniom kaip rožės lūpom.*

*Kad tai įvyktų iš tiesų,
Kad tu atskrietum iš dausų,
Šalia vilties altoriaus klūpau.*

FILINTAS

Kaip šauniai pabaigiat tais pojūčiais švelniais.

ALCESTAS (tyliai)

Kad jį kur galas. Geriau keliaukit po velniais!

Tokiam akiplėšai sulaužyt nosį knieti.

FILINTAS

Tokių puikių eilių neteko dar girdėti.

ALCESTAS (tyliai)

Velniai jį rautų.

ORONTAS

Tikrai? Gal su draugu akis į akį pasilikęs...

FILINTAS

Nepataikauju aš nė kiek.

ALCESTAS (tyliai)

Jūs elgiatės kaip tikras išdavikas.

ORONTAS (*Alcestui*)

O mūsų sutarimą, tikiuosi, menate gerai,

Todėl prašysiu viską man sakyti atvirai.

ALCESTAS

Toks klausimas kaip šis yra labai opus,

Ne paslaptis, kad mėgstame, kai giria mus,

Bet vienąkart nusižengiau aš etiketui,

Tad išklausiau eilių ir pasakiau poetui,

Kad jau verčiau valingai jam susilaikyti

Nuo polėkio, jį verčiančio rašyti.

Kad malonumui šiam jis pavadį uždėtų

Ir triukšmo kelt taip pramogaujant nevertėtų,

Nes įkarštis skaityt visur visiems liepsningas

Kaip teatrui blogas aktorius – nereikalingas.

ORONTAS

Ar norit tuo man užsiminti,
Kad klydau aš norėdamas...

ALCESTAS

Ar aš išreiškiau tokią mintį?
Jam pasakiau, kad šitai kelia vaizdą slogų,
Silpnybės šios gana apšmeižti norint žmogų.
Nors turime savybių nuostabių daugiausiai,
Bet iš blogosios pusės vertinam kitus pirmiausiai.

ORONTAS

Na tai ar turite prikišti ką šitam sonetui?

ALCESTAS

To nesakiau, bet tąkart pabrėžiau poetui,
Kad šiais laikais šitos beprotiškos vilionės
Juk buvo pagadinti net garbingi žmonės.

ORONTAS

Ar aš blogai rašau? Ar man tai irgi mest velniop?

ALCESTAS

To nesakiau, bet pasiklausiau jo galop,
Kas taip be galo smarkiai verčia jį rimuoti,
Be to, kuriems velniams jam šitai publikuoti?
Jei jau pakenčiam rašliavas, pilniausias sentimentų,
Tai taikom bėdžiams, kuriantiems, kad išgyventų.
Tariau: „Sumanymų šitų atsikratykit
Ir viešumoj skaityt atsisakykit,
Ir nepamirškite, kad norime kiekvieną kartą,
Jog išlaikytumėt garbingą savo vardą.
Antraip gobšus leidėjas nutaisęs miną svarbią

Suteiks jums apgailėtiną rašėivos garbę.
Žodžiu, šį reikalą vertėtų mesti tučtuoju“.

ORONTAS

Kietai pasakėt jam, šaunuolis, supratau.
O ką gi pasakytumėt apie sonetą..?

ALCESTAS

Išmesti jį vertėtų į klozetą.

ORONTAS

Ką?!

ALCESTAS

Šis jūsų stilius kupinas baisios tuštybės,
Tekste triumfuoja tikros banalybės.

Kas čia? „Viltis kaip paukštė nemari..“

O čia? “ Kur valtį supa pilnatis

Ir siuva paslaptis siuvėjas.“

Ir dar: „Kad tu atskrietum iš dausų

Šalia vilties altoriaus klūpau“.

Čionai kiek nori rasi kvailo jausmingumo,

Nėra tikros gėlos, gaivos, natūralumo.

Visi tie žodžiai lyg dirbtiniai vaisiai,

Tas elegantiškas patosas skamba baisiai.

Toks prastas skonis nūdien rodos vis baugesnis,

Senolių paprastesnis buvo ir geresnis,

Yra tokia sena daina, kuria žaviuosi,

Ją imsiu jums tuoj pat ir pacituosiu:

*Mylėjau mergelę
Pustrečių metelių,
Turėjau pamesti
Dėl žmonių kalbelių.*

*Verčiau vandenėlį
Prieš kalnelį nešti,
Negu mergužėlę
Mylėjus pamesti.*

Stilistika pasenus čia, skurdokas rimas,
Bet koks už tai jautrus širdies plakimas,
Jis šimtąkart vertesnis už puošmenas tuščias,
Kuriom jūs bandot perteikt netikras kančias.

*Ėjau per kiemelį
Pro rūtų darželį,
Mačiau mergužėlę
Rašant man laiškelių.*

*Man laiškelių rašo,
Per laiškelių prašo:
Ateik, bernužėli,
Šiandien vakarėlį.*

Štai taip sujaudinta širdis kalbėt turėtų,

(Filintui)

O jums šaipytis, gerbiamasis, nevertėtų,

Nes man tai miela, o stiliaus pompa – atgrasi,

Kaip briliantai, kuriuos pamatę alpėja visi.

ORONTAS

Drįstu pareikšt, kad mano eilės tobulos, brolyti.

ALCESTAS

Be abejo, sau galit drąsiai taip sakyti,

Bet dovanokit, kaip bebūtų, šiaip ar taip,

Aš, matote, šiuo atveju maštau kitaip.

ORONTAS

Bet man pakanka komplimentų iš kitų!

ALCESTAS

Iš mokačią meluot? Deja, aš ne iš tų.

ORONTAS

Jūs manot esantis už kitą įžvalgesnis?

ALCESTAS

Jei girčiau jus, juk būčiau protingesnis.

ORONTAS

Bet ir be jūsų pagyrų laisviausiai apsieisiu;

ALCESTAS

Teks, teks, nes gražbyliauti sau tikrai neleisiu.

ORONTAS

Beje, jūs savita stilistine gama

Sukurtumėt eilėrašį šita tema?

ALCESTAS

Sukurpt kuklias eiles pavyktų man, sakyčiau,
Bet jas skaityt kitiems – susilaikyčiau.

ORONTAS

Oho, koks išdidumas jūsų sieloj karaliauja...

ALCESTAS

Sakiau, esu ne tas, kuris jums padlaižiauja.

ORONTAS

Ar negalėtumėt kalbėt šiek tiek švelniau?

ALCESTAS

Aš iš tiesų taip ir kalbu, manau.

FILINTAS (*atsistojęs tarp jųdviejų*)

Užteks to pykčio. Gal galite be jo apsieiti?

ORONTAS

Tikrai pakaks. Aš sutinku. Man laikas eiti.

Geros dienos linkiu jums iš visos širdies.

ALCESTAS

Dėkoju. Jums taip pat linkiu geros kloties.

III scena

Filintas, Alcestras

FILINTAS

Kai iškalba, ak taip, siaubingai nelanksti,

Turėtumėt suprast, jog jūsų popieriai prasti;

Reikėjo jį pagirt vis viena...

ALCESTAS

Pakaks kalbų.

FILINTAS

Bet...

ALCESTAS

Palikite mane, prašyčiau, viena.

FILINTAS

Na jau žinai...

ALCESTAS

Atstokit nuo manęs.

FILINTAS

Bet jeigu aš...

ALCESTAS

Užteks, nebegirdžiu...

FILINTAS

Bet ką!..

ALCESTAS

O man tas pats.

FILINTAS

Bet...

ALCESTAS

Ir vėl?!

FILINTAS

Ar jus žeidžiu?...

ALCESTAS

To jau per daug! Paskui mane, prašau, nė žingsnio.

FILINTAS

Nuo jūsup nesitrauksiu aš nė mirksnio.

II veiksmas

I scena

Alceostas, Selimena

ALCESTAS

Ar norite, kad atvirumui duočiau kelią?

Nuo jūsup poelgių man baisiai širdį gelia.

Dėl jų many pritvinko marios tūžmasties,

Mums reikia skirtis – nėra kitos jau išeities.

Miglotai nekalbėsiu, meluoti nesiryšiu:

Anksčiau vėliau vis viena teks nutraukti ryšį;

Nors šimtąkart jums priešingai prisiekčiau,

Nors niekada širdingai to nesiekčiau.

SELIMENA

Nusprendėt išsibart, aš taip suprast imu,

Kolei lydėsite mane, Alceostai, lig namų.

ALCESTAS

Nesibaru nė kiek. Bet jūsup siela taip ir taiko

Priimt vidun visus, kurie tik pasitaiko;

Pas jus gerbėjai plūsta iš visų galų,

O susitaikyti su tuo, deja, aš negaliu.

SELIMENA

Ar norite kitiems mane mylėt uždrausti?

Ar vien dėl to, kad žavisi manim, turėčiau rausti?

Ar vos tik juos visus pamačius visada

Turėčiau lauk varyt ir tvot lazda?

ALCESTAS

O ne, čia ne lazdos tikriausiai reiktų –

Širdies, kuri mažiau švelnumo teiktų.

Žinau, kaip stipriai spindi jūsų žavesys,

Tačiau ir jums svarbus be proto dėmesys,

O tas meilumas visas, kuriam jie pasiduoda,

Taip ir vilioja juos į jūsų grožio puotą.

Jūs duodate tokios vilties, kad tie linksmuoliai

Kasdien tarsi patrakę lankos uoliai,

Bet jei nelietumėt meilumo per kraštus,

Gerbėjų armija sumenktų net kelis kartus.

Na bent jau pasakykit, prašom, miela ponia,

Dėl ko gi į Klitarą žvelgiat su didžia malone?

Dorybių turi tiek, jog vardinti pabos –

Už tai jis nusipelnė jūsų pagarbos?

Ant mažojo pirštelio turi ilgą nagą –

Tai gal dėl to jį gerbt taip baisiai maga?

O gal kaip ir visus, tik to betrūko,

Jis paviliojo spindesiu peruko?

Gal už puošniųjų nėrinių užkliuvo jums akis,

Ar apžavėjo kaspinų blizgių šūsnyš?

O gal pūsti rengravai apkerėjo

Ir jūsu siela jam vergaut užsinorėjo?

Ar visgi juokas jo, atmiežtas falcetu,

Jums sielą palytėjo būdu itin slaptu?

SELIMENA

Nepagrįsti visai tie jūsų įtarimai!

Nežinot nieko, o iškart putoti imat!

Jis pažadėjo mano byloje padėti,

Nes turi tiek draugų, kad verta pavydėti.

ALCESTAS

Geriau jau pralaimėkit šitą bylą, ponias,

Nei paikinkit siaubingą nevidoną.

SELIMENA

Matau, visam pasauliui esat pavydus.

ALCESTAS

Nes visą šį pasaulį traukiat jūs.

SELIMENA

Kaip tik turėtų džiūgaut jūsų siela,

Kad meilumu man su visais dalintis miela;

Galėtumėt, suprasčiau, priekaištauti man,

Jei tą meilumą skirčiau kažkuriam vienam.

ALCESTAS

Bet kuo gi aš, kuris, kaip kaltinat, toks pavydus,

Esu, sakykit, laimingesnis už kitus?

SELIMENA

Žinot, kad mylimas esi, vien šitai išganinga.

ALCESTAS

Iš kur žinoti gali tai mana širdis liepsninga?

SELIMENA

Jau vien dėl to, kad mano lūpos tarė tai,
Turėtumėt šia meile patikėt šventai.

ALCESTAS

Kas gali man patikint tai, kuo patikėt sunkoka:
Ar tik nesakot to paties kitam nutaikius progą?

SELIMENA

Tokie štai meilūs mylimo žmogaus žodeliai,
Kurie keistu būdu mane aukštybėn kelia...
Gerai! Lai jūsų įtarimai lekia sau:
Išsižadu aš viso to, ką jums sakiau.
Galėsite dabar tik pats save apgaudinėti.
Tad būkite patenkintas.

ALCESTAS

Velniop! Tai kur man savo meilę dėti?
O jei išplėščiau ją iš jūsų rankų,
Pašlovinčiau už tokią laimę dangų.
Neslėpsiu, stengiausi, deja, jėgų vis stinga
Išrauti iš širdies tą trauką jums siaubingą,
Ak, kiek lig šiolei dėjau pastangų...
Matyt, už savo nuodėmes jums sergu.

SELIMENA

O taip, šita aistra, regiu, pati aukščiausia.

ALCESTAS

Galėčiau mest pasauliui iššūkį tikriausią;
Manos aistros pasaulis šitas nesupras,
Ir niekas, ponija, jūsų nemylės kaip aš.

SELIMENA

Išties, šis meilēs būdas naujas, neregētas,
Jūs mylite kitus dēl galimybēs rietis;
Šita aistra burnoja, plūstas nuolatos
Neteko meilēs man sutikt tokios piktos.

ALCESTAS

Bet šitā sielvartā tik jūs pakeisti galit,
Nustumkime kivrčus kuo toliau į šalį
Ir pakalbēkim iš širdies, meldžiu...

II scena

Alcestras, Selimena, Baskas

SELIMENA

Kas ten?

BASKAS

Akastas jūsu laukia apačioj.

SELIMENA

Puiku. Tegu pakyla.

ALCESTAS

Pasikalbēt akis į akį mudviem nepavyksta,
Pas jus nauji gerbėjai vis atvyksta,
Ar negalētumēt pranešti jiems bent kartā,
Kad jūsu nēr namie ir vykti čia neverta.

SELIMENA

Norėtumėt, kad aš su juo pažaisčiau?

ALCESTAS

Bet jūsų meilikavimas mane be galo žeistų.

SELIMENA

Jis toks žmogus, kurs neatleis man niekados,

Jei jo asmuo suspėjo įkyrėti, sužinos.

ALCESTAS

Bet argi verta pataikauti jam, bijoti?

SELIMENA

O Dieve! Su tokiais geriau jau nekvailioti...

Jisai iš tų, kurie įgijo teisę stebuklingai

Kalbėtis su dvariškiais drąsiai ir valdingai.

Gal niekad pas kitus, kad mus užtartų, neis,

Bet pyktis nevertėtų su tokiais rėksniais.

Pasitarimuos skamba balsas jo vaidingas,

Tas tipas gali būti pavojingas.

ALCESTAS

Kad ir kokių ateitų padarų šlykščių,

Vis viena rastumėte priežasčių,

Dėl ko reikėtų įsileist juos į namus...

III scena

Baskas, Alcestras, Selimena

BASKAS

Atvyko vėl Klitandras, ponia.

ALCESTAS

Ketina išeiti.

Na štai.

SELIMENA

Kur gi bėgat?

ALCESTAS

Aš išeinu.

SELIMENA

Pasilikit.

ALCESTAS

Kuriems velniams?

SELIMENA

Pasilikit gi.

ALCESTAS

Negaliu.

SELIMENA

Bet aš to noriu.

ALCESTAS

O kam?

Tie pokalbiai be proto man nuobodūs,

Jų negaliu pakęst – tokie tušti man rodos.

SELIMENA

Bet aš to noriu, aš to noriu.

ALCESTAS

O aš taip negaliu, sakau.

SELIMENA.

Gerai! Keliukite, aš jūsų nelaikau.

IV scena

Elianta, Filintas, Akastas, Klitandras, Alceostas, Selimena,

Baskas.

ELIANTA

Štai du markizai su mumis atvyko:

Ar pranešė jums apie tai?

SELIMENA

O taip. Paduokit krėslus jiems čionai.

Alcestui

O jūs dar neišėjot?

ALCESTAS

Ne, ponija, žinot, dar pabūsiu,

Mat noriu išsiaiškint santykius tarp mūsų.

SELIMENA

Tylėkit jūs.

ALCESTAS

Abejones galėsit išsklaidyti.

SELIMENA

Jums protas pasimaišė.

ALCESTAS

Nė kiek. Galėsit viską apsaityti.

SELIMENA

Ach.

ALCESTAS

Kurį gi renkatės, galop ištarti.

SELIMENA

Alcestai, jūs juokaujate, ar ką?

ALCESTAS

Pakaks! Dabar tam nuostabi proga.

KLITANDRAS

Aš ką tik tai iš pokylio, iš Luvro,

Kur ir Kleontas, oi, artistas, buvo.

Neturi draugo jis, kuris, o gaila,

Pamokytų gerų manierų šitą kvailį.

SELIMENA

Kiek jis teplojasi, kiekvienas pamatys,

Ir veido išraiška iš karto šoka į akis;

O jeigu sutinki jį po ilgesnio laiko,

Matai: per tas dienas jis dar labiau paklaiko.

AKASTAS

O kalbant dar apie keistokus vyrukus,

Man buvo vienas atvejis – tiesiog klaikus:

Damonas liedamas kalbas, kokių neprišnekėsi,

Mane pralaikė valandą kaitroj, o ne pavėsy.

SELIMENA

Išties, jo vardas mums šnektų baisų mena,

Nes puikiai valdo jis tikrų blevyzgų meną.
Jo žodžiuos užauja vien beprasmybių vėjai,
Po jų net pradedi galvot, kad išprotėjai.

ELIANTA (*Filintui*)

Ir ką gi pasakysi, nebloga pradžia:
Matau, jie šauniai laiko pokalbio vadžias.

KLITANDRAS

Timantas irgi vertas dėmesio išties.

SELIMENA

Jis nuo galvos lig kojų pilnas paslapties.
Dažniausiai meta žvilgsnį drumstą ir klaidingą,
O kaip jam užsiėmusį vaidint patinka!
Kai šneka, pasiduoda vaipuliams keistiems,
Kvailom manierom jau įgriso jis visiems.
Nutraukti pokalbį staiga – jo siekiamybė,
Tuoį paslaptį atvers? Ir tēkštels banalybę;
Smulkmes lyg stebuklus jis garbina baisiausiai
Ir netgi „labas“ sako paslapčiom į ausį.

AKASTAS

Na o Žeraldas, ponias...

SELIMENA

Tai pasakorius nuobodus be proto,
Ir po mirties jis garbins titulus, atrodo,
Ryšių su kunigaikščiais turi sočiai
O jo cituojamųjų sąrašė – vien piniguočiai:
Tad apžavėtas titulų jums pasakos ilgai,
Kaip jam patinka šunys, ekipažai ir žirgai.

Jis tujina aukščiausio rango valdininką,
O kreiptis „pone“, kaip galvoja, nepritinka.

KLITANDRAS

Ar tik ne su Eliza jisai draugauja artimai.

SELIMENA

Vargšėlė moterėlė, ak, skurdūs jos jausmai.

Baisu, kai sugalvoja mane ji aplankyti,

Kiek reikia prakaituoti, ieškot, ką pasakyti,

Galop ji savo frazėm nutaisius kvailą miną

Per keletą sekundžių mūs šneką numarina.

Nors stengies atakuoti nejaukią nykią tylą,

Bendravimo troškimas ir vėl kaipmat sudyla:

Lietus, giedra ar vėjas, orai geri – prasti –

Tai štai ir visos temos, nuo jų greit pavargsti.

Ir negana, kad tas viešėjimas stačiai nervingas,

Ji tęsiasi kaip tyč ilgai, o tai siaubinga!

Tad tramdai baisų žiovilį pavargusia ranka,

O ji sau niekur neskuba ir sėdi kaip pliauska.

AKASTAS

O ką apie Adrastą manot?

SELIMENA

Ar tą savimylą, o siaube!

Baisus pasipūtimo burbulas jį visą gaubia.

Jis pliauškia, kad dorybės jo aukščiau visų,

Ir šitaip plūsta dvariškius, kad net baisu.

O tai, kad jam nesuteiktos garbingos pareigybės,

Tas tipas priima kaip didžią neteisybę.

KLITANDRAS

O kuo, kaip manote, Kleonas keri mus?

Kodėl garbingi žmonės lanko jo namus?

SELIMENA

Dėl viso to reikėtų girt namų virėją,

Dėl vaišių stalo skubam ten lyg išbadėję.

ELIANTA

Patiekt patiekalų šaunių jis stengias baisyti.

SELIMENA

O taip, bet jo kvailybė – lyg papuvę vaisiai,

Gadinantys ne vien tik išvaizdą patiekalų,

Bet ir išties puikiausią skonį jų.

FILINTAS

Ogi Damisas, dėdė jo,

Ką apie jį galėtumėt papasakoti, ponai?

SELIMENA

Draugaut išpuolė mums malonė.

FILINTAS

Girdėjau, išmonės jis turi gausiai.

SELIMENA

Bet žodžiai jo sukti baisingai rėžia ausį:

Jis visas įtampoj, mat savo kalbose

Kamuojas juos apreikšti išminties dvasia.

O kai didybe savo ėmė įtikėt,

Nuo tol negali nieks su juo susišnekėt.

Rašytojus jam miela kritikuojuant engti,

Mat girti jam tereiškia protui nusižengti,

Peikimas – štai kur jam žinovo pašaukimas,
O alpėti iš žavesio tėra kvailių žaidimas.
Tad jei jau veikalai esą prasti tikrai,
Telieka žvelgti į kitus vien iš aukštai.
Kitų kalbas taip pat greičiausias peikti,
Neva per žemas lygis jų ir nėra čia jam ką veikti.
Tada rankas sau ant krūtinės sukryžiuoja
Ir gailėstingai stebi tuos, kur balbatuoja.

AKASTAS

Tikra tiesa. Tegriūna ant manęs dangus.

KLITANDRAS

Kaip vaizdžiai mokat viską apsakyti jūs!

ALCESTAS

Na ką, šaunu, pirmyn, mieli draugai dvariškiai,
Toliau apkalbinėkite kitus taip ryškiai;
Kaip lengva tai daryt, kai jų čionai nėra,
Bet bėgsit susitikt vos rasis tam proga,
Ir savo ranką tiesit, saldžiai jiems padlaižiausit,
Vadindami save tarnu jų nuolankiausiu.

KLITANDRAS

Jeji visa tai jus žeidžia, kodėl gi puolat mus?
Į poniją, prašom, kreipti šituos žodžius piktus.

ALCESTAS

O ne! Kreipiuos į jus. Nes jūsų gražbylystė
Jos sielą stumia į apkalbėjimus nuklysti.
Mat šie jos pasišaipymai norom ar nenorom
Be perstogės svaiginasi jūsiškėm pagyrom.

Mat besišaipanti širdis savim žavėtis vengtu,
Jei negirdėtų ji garsių aplodismentų.
Todėl ir kaltinu dėl nuodėmių visų
Prakeiktus pataikautojus piktu balsu.

FILINTAS

Iš kur toks domesys žmonėms, sakykit,
Jei nuodėmes jų pasmerkėt ne sykį.

SELIMENA

Norėtumėt visi, kad jis neprieštarautų,
Kad išdidumą iš savęs galop išrautų?
Kad nebebūtų su mumis toksai nuožmus
Sava dvasia, kurią jam suteikė dangus?
Deja, vos kito nuomonę išgirdęs,
Iškart jam atsikirs tarsi įširdęs.
Mat jei nestotų piestu prieš nuomones visas,
Manytų, pilkai masei priklausąs;
Tas priešgyniavimas jį taip maloniai veikia,
Kad net ir pasiginčyt su savim nuteikia,
Ir jei jo pažiūros su kito pažiūrom sutaps,
Kaipmat jam svetimos ir priešiškos pataps.

ALCESTAS

Šaipūnų užtarėjų turit, ponia, į valias,
Tad galit svaidyt į mane šias pajuokų strėles.

FILINTAS

Bet jūsų sąmonė, kaip žinoma puikiausiai,
Bet kokią mintį ryžtas užsipult baisiausiai,
Ji visą laiką, kas bebūtų, jaus kančias,

Tiek gyrimė, tiek peikime vien blogį ras.

ALCESTAS

Kad žmonės visada neteisūs – to neslėpsiu.

Juk aš matau, kaip į kitus be meilės vėpso.

Tokie su jais tad baisūs reikalai:

Jie kritikuoja žiauriai arba jus liaupsina akiai.

SELIMENA

Bet...

ALCESTAS

Ne, nesakykit nieko, jau verčiau padvėsiu

Nei visą šitą cirką išgyvent galėsiu;

Maitina jie silpnybes jūsų širdyje,

Ir tai be galo skaudina mane.

KLITANDRAS

Tačiau lig šiol silpnybių, pasakyt skubu,

Ponioj nežvelgiau jokiū būdu.

AKASTAS

Jinai vien žavesiu ir malonybe spindi,

Tad nėra prasmės apie silpnybes skleisti mintį.

ALCESTAS

Manau, yra; be reikalo nenoriu kaitint kraujo:

Ji žino, kad iš rūpesčio jai priekaištauju.

Kokie dar meilikavimai, jei meilė mūs tyra,

Ji nieko nepražiūri, nes būna akyla;

Aš išvaryčiau lauk visus tuos niekšelius,

Man nuolat pataikaujančius ir dirbtinai meilūs,

Visus, kurie dailiom saldžiom kalbelėm

Silpnybes mano į aukštybes kelia.

SELIMENA

Vadinasi, jei nori būti mylima išties,

Švelnumą reik išrauti iš širdies,

Ir meilei tobulai suteikti didžią šlovę

Būt talžomai be gailesčio pastoviai.

ELIANTA

Tie priesakai tikrai netinka jokiai meilei,

Juk išrinktąsias vyrai visad giria dailiai

Ir nieko smerktino nebando pamatyt jose,

Tik tai, kas dvelkia meile ir švelnia dvasia.

Silpnybes sugeba už tobulybes jie priimti

Ir moka jas gražiais vardais vadinti.

Pablyškėlė jazmino žiedu pavadinta bus,

Žavinga briunete, jei gymis baisiai jos tamsus;

Liesa bus gracijos pilna ir judesių laisvumo,

Rubuilė kupina šlovingo didingumo;

Jiems nevala be jokio spindesio atrodo

Žavinga dėl nerūpestingo grožio;

Jų akyse gigantė deivės požymių įgaus,

Neužauga – stebuklas tikras iš dangaus;

Jiems pasipūtėlė karūnos nuostabios verta,

O sukčė – proto bokštas, kvailelė – gėriui sutverta;

Plepė jiems nuolat nuotaikos puikiausios,

O nebylė gi kupina drovimo nuostabiausio;

Tad jeigu meilė iš tiesų gili

Net ir silpnybes myli ji.

ALCESTAS

O aš sakau...

SELIMENA

Manau, užteks šitų kalbų.

Verčiau jau po galeriją pavaikštinėkime kartu.

Ką, ponai, jūs išeinat?

KLITANDRAS IR AKASTAS

O ne, to neketinam...

ALCESTAS

Vien nuo minties, kad teks išeit, drebėti imat?

Kada tik pageidaujate išeikit, ponai, bet įspėju,

Kad aš išėsiu tik tada, kai būsit jūs išėję.

AKASTAS

Jei nenorėtumėt, kad jus palikčiau vieną,

Skubu pranešt: esu aš laisvas visą dieną.

KLITANDRAS

Tik pas karalių privalau trumpam nulėkti,

Ir vėl galėsiu atgalios atbėgti.

SELIMENA (*Alcestui*)

Tikiuosi, jūs juokaujat?

ALCESTAS

Jokiu būdu, o ne,

Žiūriu, ar norite matyti pasiliekančią mane.

V scena

Baskas, Alcestras, Selimena, Elianta, Akastas,
Filintas, Klitandras

BASKAS (Alcestui)

Vienas ponas nori pamatyti jus,
Jis sakosi, jog reikalas labai skubus.

ALCESTAS

Praneškit: reikalų skubių aš neturiu jokių.

BASKAS

Tas ponas su fraku,

O jo aukšti skvernai išsiuvinėti auksu.

SELIMENA

Gal malonėtumėt kas ten pasižiūrėt
Arba pakvieskit jį čionai užbėgt.

VI scena

Žandaras, Alcestras, Selimena, Elianta, Akastas,
Filintas, Klitandras

ALCESTAS (*Žandarui*)

Ko pageidautumėt? Prašau, užeikit.

ŽANDARAS

Norėčiau, pone, pora žodžių tarti.

ALCESTAS

Jūs galite garsiai viską man atverti.

ŽANDARAS

Garbieji maršalai, kurių įsakymą aš vykdu,

Prisakė tuojau pat į štabą jums atvykti,

Pone.

ALCESTAS

Ką? Man?

ŽANDARAS

Taip, jums.

ALCESTAS

Ir ką gi veiksiu aš tenai?

ŽANDARAS

Čia su Orontu bus susiję reikalai.

SELIMENA

Kaip tai?

FILINTAS

Orontas ir Alceostas paprasčiausiai susipyko

Dėl eilučių, kurios Alcestui nepatiko;

Ir ten, matyt, sutaikyt nori juos.

ALCESTAS

Aš meilikavimui nepasiduosiu niekados.

FILINTAS

Paklust įsakymui, manau, vertėtų...

ALCESTAS

Ir kaip jie mus sutaikyti norėtų?

Ar ponai tie jiems tiesiai į akis

Išrėžt, kad eilės geros tos, man įsakys?

Deja, aš viso to, ką pasakiau, neišsiginsiu

Nes jos man prastos.

FILINTAS

Gal visgi susimilsit...

ALCESTAS

Ne, aš laikysiuos savo: tos eilės baisios.

FILINTAS

Gal su piktais jausmais pabaigsit...

Verčiau keliaukit...

ALCESTAS

Gerai, einu, tačiau

Nieks mano nuomonės nebepakeis.

FILINTAS

Na, eikite greičiau.

ALCESTAS

Kol įsako man neatsiųs patsai karalius

Kad tas eiles gerom aš pripažinčiau, po paraliais,

Laikysiuos savo! Tegu visi išgirsta tiesą karčią:

Už tokį niekalą vertėtų autorių pakarti.

Besijuokiantiems Klitandrui ir Akastui

Ak po velniais, aš, ponai, nežinojau

Kad toks esu juokingas!

SELIMENA

Gal malonėsite žingsniuoti jau

Tenai, kur jūsų laukia.

ALCESTAS

Kulniuojau, ponai, jau einu

Bet grįšiu tuoj, nes ginčą baigti ketinu.

III veiksmas

I scena

Klitandras, Akastas

KLITANDRAS

Smagu, markize, susitikt tave nerūpestingą,
Kai viskas linksmina ir laimės tau nestinga.
Bet pasakyk, akių nedumdamas, rimtai,
Ar iš tiesų vien džiugesio spalvas matai?

AKASTAS

Kai tik imu aš savo vidų tyrinėti,
Ten nieko nematau, dėl ko turiu liūdėti.
Turtingas aš ir išmonės juk deramos,
Be to, esu kilmingas, iš garbios šeimos.
Nors vardui giminės dėkingas būt turėčiau,
Tačiau bet kokį titulą turėt galėčiau.
Drąsos, kurią mes laikom požymiu svarių,
Kaip žinote, nesigiriant, tikrai turiu,
Kad vaikščiojau daug kartų nuotykių keliais,
Tai matę žmonės sumeluot tikrai neleis.
O mano protas, galima sakyti, net tviska,
Todėl žaviai galiu kalbėti apie viską,
Naujoviškai mąstau, tad gerbiamas esu,
Naujovių mat manoj galvoj išties gausu,
O, tarkime, teatre būnu žinovas tas,

Kuris parodo plojimu žavias vietas.
Esu guvus, dailaus liemens, gražiai atrodau,
O besijuokdamas blizgius dantis parodau.
Jei kas dėl mano būvio ginčytis norėtų,
Patarčiau draugiškai – daryt to nevertėtų.
Dėl pagarbos juntu kasdieną pojūtį malonų,
Aš mylimas esu ir moterų, ir įtakingų ponų.
Nuo viso šito gėrio man širdis apsalo,
Tad kaipgi man nebūt patenkintam be galo?

KLITANDRAS

Bet jeigu pergalems kitur daug laiko negaišti,
Tai kam gi tau čionai atodūsiai tušti?

AKASTAS

Tušti? Pridursiu, ak, pakęsti negaliu,
Kai nejuntu gražuolės meilingų spindulių.
Tik tiems, kurie pilni tamsos ir vulgarybių,
Paskirta nuolat degt dėl tų šaltų grožybių,
Jų atšiaurumą kęsti, bučiuot karštai jų kojas,
Ir pulti jas maldavimais, kurie tuščiai kartojas,
Jomis kaip deivėm rūpintis, kaip joms įtikt, galvoti
Ir tik truputį dėmesio galop išsikovoti.
Bet mano tipo žmonės sau renkas kelią kitą,
Nepuldami iš karto mylėti į kreditą.
Nors būtų dieviška gražuolė ši, tačiau
Už ją verti, manau, mes esam ne mažiau.
Jei nori ji, kad siela jai vienai dainuotų,
Tegu tiktai nemano, kad jai tai nekainuotų.

Todėl šventos teisybės, pusiausvyros vardu
Turėtumėm dėl meilės dalintis išlaidom kartu.

KLITANDRAS

Galvoji, laukiamas esi čionai, brolyti?

AKASTAS

Turiu tam rimto pagrindo tik taip manyti.

KLITANDRAS

Bet juk bandai apgaut save, taip pat mane,

Vis apsimesdamas tikru akliu, ar ne?

AKASTAS

Išties apsimetu akliu, pasakius atvirai,

KLITANDRAS

Kodėl gi sumanei apie save galvoti taip gerai?

AKASTAS

Sau pataikauju.

KLITANDRAS

Kokiom gi prielaidom remiesi?

AKASTAS

Aš klystu.

KLITANDRAS

Kodėl įrodinėti visa tai imiesi?

AKASTAS

Sakau gi, klydau.

KLITANDRAS

Gal slapčiomis, o kas ten žino,

Selimena tau meilėje prisipažino.

AKASTAS

O ne, manęs jinai nekenčia.

KLITANDRAS

Greit atsakyki, na.

AKASTAS

Tesu jai šiukšlė.

KLITANDRAS

Gerai, juokų gana,

Ar dar vis laidysi mintis viltingas?

AKASTAS

Galiu tik viena pasakyt – aš nelaimingas.

Manim čia bjaurisi, ir aš tau šit ką tarsiu:

Tikriausiai šiom dienom sau tykiai pasikarsiu.

KLITANDRAS

Klausyk, markize, kad nebūtų taip graudu,

Dėl vieno reikalo sutarkime abu:

Tasai, kuris turės tikrai didesnę viltį

Pavergt gražuolės Selimenos širdį,

Tikrajam pretendentai kelią duos

Ir taip jį nuo aršaus varžovo išvaduos.

AKASTAS

Ak, po velniais, toks siūlymas – tikra paguoda,

Todėl visa širdim jam atsiduodu.

Bet tsss!

II scena

Selimena, Akastas, Klitandras

SELIMENA

O jūs dar čia?

KLITANDRAS

Kad pasilikom, meilė čia kalta.

SELIMENA

Girdėjau, ką tik atvažiavo karieta.

Gal žinot kas?

KLITANDRAS

O ne.

III scena

Baskas, Selimena, Akastas, Klitandras

BASKAS

Pas jus jau, ponija, kyla Arsinoja.

SELIMENA

Ir ko ta moteris čia kelia koją?

BASKAS

Su ja ir Elianta žengia sparčiai.

SELIMENA

Ir kas gi ją ateiti šičia verčia?

AKASTAS

Visur ji dedas esanti baisi drovuolė

Ir viską daranti su stropumu...

SELIMENA

Ak, kaip ji maivos uoliai!

Slapta širdy ji bando gundyti visus
Ir tenkinti, deja, neišsipildančius geismus;
Pavydo kupinu žvilgsniu ji kausto
Tuos meilužius, kurie kitoms priklauso.
O jos liūdna dorybė, kurios išsižada kiti,
Ant šio pasaulio aklo liejas nelyg kerai pikti.
Ta perdėta dorybe melaginga
Vienatvę bando ji paslėpt siaubingą.
Kad būtų apginta jos silpno žavesio garbė
Ji kaltina galias, kurių neturi ta mėmė.
Ir vis dėlto meilužis iš kančių ją išvaduotų,
Alcestui savo širdį ji, žinau, padovanotų,
Jo prieraišumo prie manęs atleisti man negali:
Jį pavogiau iš jos, galvoja ta vargšėlė.
Tad neapykantą, kurią nešiojasi slapta,
Išlieti gali ant manęs, jaučiu tai, bet kada.
Nesutikau žmogaus, kurs kvailas toks atrodo,
Ir, tiesą sakant, įžūlus be proto.
Ir...

IV scena

Arsinoja, Selimena, Klitandras, Akastas

SELIMENA

Kokie gi gaivūs vėjai atpūtė į mano pusę?

Ak, ponija, nemeluojant, pasiilgau jūsų!

ARSINOJA

Be galo daug ką privalau jums pasakyti.

SELIMENA

O Dieve! Kaip smagu ir vėlei jus matyti!

Klitandras ir Akastas besijuokdami išeina.

V scena

Selimena, Arsinoja

ARSINOJA

Pačiu laiku išvyko jie, ar ne, brangioji.

SELIMENA

Prisėskite, prašau.

ARSINOJA

Nereik, nebūtina, kaip pagalvoji,

Draugystė juk globot turėtų tai,

Kas tau svarbu ir kuo tiki šventai.

Mes nieko neminim tokiu vardu geru

Kaip pagarba, sėkmė ir tai, kas padoru.

Šia proga išsakau jums pagarbą didžiausią

Ir darkart liudiju draugystę nuoširdžiausią.

Aš vakar svečiavausi pas kai ką,

Galop staiga užėjo apie jus šneka,

Ir jūsų garsūs žygiai, tikėkit manimi,

Tų garbingųjų ponų nebuvo giriami.

Tos minios vyrų, bėgančių pas jus išvien,

Tos paskalos ir meilės nuotyčiai kasdien
Sulaukė tiek nuožmių, aršių teisėjų,
Kad aš, mieloji, net pasibaisėjau.
Ką aš dariau, jūs galite įsivaizduoti:
Apginti jus norėjau ir atkirtį jiems duoti;
Tad jūsų poelgius pateisinau ramiai,
Už jūsų sielą užsistojau pagarbiai.
Tačiau yra tokių dalykų, na, suprantat,
Kuriems pateisint priešasčių... nerandam,
Todėl man teko nusileist, sutikti nevalingai,
Kad, na, gyvenate truputį neteisingai,
Kad veltui rodote ir tamsų sielos veidą,
Dėl ko kiti piktus gandus paleido,
Kad savo poelgių, jei to norėtumėt labai,
Neatiduotumėt teisuolių teismui taip laisvai.
Tačiau kas jus taip niekina, to nekenčiu,
Gink, Dieve, kuo toliau nuo panašių minčių.
Bet kartais nuodėmės tamsa tikėti tenka,
Todėl vien dėl savęs gyventi neužtenka.
Žinau, mieloji, esate tikrai protinga,
Ir sau ramiai priimsit šį pamąstymą naudingą,
Jis pagrįstas ne kokiu nors pavydu juodu,
O stropumu jausmų, kuriais jums atsiduodu.
SELIMENA
Už jūsų nuomonę esu didžiai dėkinga,
Ją priimu ramiai, juk esat išmintinga,
Užtai jums, ponija, pareigą jaučiu

Mieliausiai atsakyti tuo pačiu;
Regėdama, kaip jūs, ištikimoji mano draugė,
Visas kalbas apie mane susakėte paslaugiai,
Aš savo ruožtu noriu persakyt gandus,
Įspėdama, ką žmonės kalba apie jus.
Tai štai vienoj vietalej ką tik svečiavausi,
Kur burias ponai garbūs ir doriausi,
Apie moralę jie kalbėjos, ir staiga,
Mieloji, pasisuko apie jus kalba.
Deja, stropumas jūsų ir dora apsimestinė
Nebuvo išgirti tos publikos rinktinės:
Rimtumai tas vaizduojant save svarbią,
Tos jūsų kalbos apie išmintį ir garbę,
Tos siaubo minos ir karšti šauksmai
Dėl nedoros, kuri tikra tik menamai,
Tasai savęs kėlimas į aukštybes,
Su gailesčiu vis žvelgiant į kitų silpnybes,
Visi pamokymai ir kritika karti
Dalykų tų, kurie išties nuoširdūs, nekalti,
Tad, miela ponia, visa tai, paatvirausiu,
Visų tų ponų buvo išpeikta baisiausiai.
„Kodėl kuklumas jos veidely karaliauja,
Jei jis viskam, kas jai būdinga, prieštarauja.
Meldimasis jos toks gilus ir toks taurus,
Bet engia ji be jokio gailesčio tarnus;
Maldos namuos jinais stropiausia rodos,
Užtai kiek pudros ant jos veido odos;

Visas nuogybes drobėse jinai paslėps,
Bet į gamtos tykiausią šauksmą atsilieps“.
Aš tuojau pat jus puoliau ginti,
Kad jie turėtų kreipti į kitą pusę minti,
Bet greit apginti jus jie atėmė visas viltis,
Tad štai tokia jų buvo nutartis:
„Pirmiausia reiktų atidžiai save stebėti,
O ne kitus pasmerkti kuo greičiau skubėti.
O jei jau noris padaryti tai,
Prieš tai turi save stebėt labai ilgai.
O tas, kuris kitus dora paveikti nori,
Tegu parodo tikrąjį dorybės svorį,
Ir jeigu jau šis rūpestis toksai brangus,
Klausykim tų, kuriems jį suteikė patsai dangus“.
Žinau, jog esate taip pat protinga,
Tad sau ramiai sutiksit šį pamąstymą naudingą,
Jis pagrįstas ne koku nors pavydu juodu,
O stropumu jausmų, kuriais jums atsiduodu.

ARSINOJA

Sulaukiam visko, kai pamokom nepiktai,
Bet jūsų replika suskambo nelauktai.
Aš suprantu iš to, kad esate įširdus,
Jog mano pastabos užgavo jūsų širdį.

SELIMENA

Ne, priešingai, jei esam išmintingos,
Tos pastabos turėtų būt išties naudingos;
Bendraudamos kuo atviriausia širdimi

Išrautumėm žavėjimąsi aklą savimi.
Dabar nuo jūsų priklausys, mieloji,
Ar tęsis mūsų sandrauga gražioji,
Ar perduosim viena kitai gaudus,
Kuriuos išgirsim sklindant apie mus.

ARSINOJA

Ak, apie jus aš nieko blogo negaliu išgirsti,
Tik man visi ir stengiasi įkirsti.

SELIMENA

Kas viena giria, o kas kaltinimus meta,
Priklauso tai nuo požiūrio ir metų;
Yra juk laikas koketavimui žaviam
Ir geras laikas droviui apgauliam;
O šiam mes atsiduodam išmoningai,
Kai jau savęs jaunais laikyt netinka;
Tada pats metas slėpti nesėkmes visas.
Kas žino, gal ir man pasekti teks
Pėdom jūsiškėm, bet kaip žmonės sako,
Jei tau tik dvidešimt, tai būk patrakus.

ARSINOJA

Jūs giriatės, kad esat pranašesnė už kitas,
Mat jūsų amžius sukuria didžias vertes,
Tačiau ne tiek jau daug esu už jus vyresnė,
Kad pasijustumėt gerokai pranašesnė,
Nesuprantu, kodėl karščiuojas jūsų siela,
Prigniauždama jums skirtą jausmą mielą.

SELIMENA

Ir aš, mieloji, tiesą sakant nežinau,
Kodėl jūs pykstat ant manęs, nejau
Tai aš kalta dėl jūsų skaudulių ir nesėkmių,
Ir to, kad jums kiti neatveria šiltų jausmų?
Jei meilę įkvepia kitiems manoji asmenybė
Ir dovanoja pratisai visa žmonių galybė
Gražius jausmus, kurių taip trokštat jūs,
Argi dėl to turėčiau kaltę just?
Pati juk esate laisva ką norite daryti,
Na o žavėt kitus jums nežadu trukdyti.

ARSINOJA

Jūs manote, kad mums toliausiai šviečia
Ligi meilužių skaičiaus, kurių geismai sukviečia?
Galvojate, ne mums, kvailelėms, spręsti
Kokiu būdu visiems jiems kilpas spęsti?
Mat daugel kartų bandėte įtikinti mane,
Kad vien dorybėm jūsų žavis ta minia,
Kad vien iš pagarbos jie trokšta širdį atiduoti
Ir dėl tikrų vertybių bando asistuoti.
Bet tais gudravimais pasaulio neapgausit,
Ne toks jis kvailas; žinote veikiausiai,
Daug damų atveria jausmus tyrus gražius,
Deja, šie suvilioja tikrai ne meilužius;
Iš to ir išvadas darykim konkrečias:
Dalinti turim dovanas delikačias,
Jei norime turėt būrius žavių gerbėjų,
Vien dėl gražių akių nė vienas jų nenuprotėjo.

Žodžiu, dėl pergalių nėra ko jums pūstis,
Dėl menkaverčių apžavų prie jūsų durų spūstys,
Tad ypatingu žavesiu neverta jums didžiutis,
Mes kuo puikiausiai galime lygiuotis.
Tereiktų panorėti man labai,
Kad imtų veikti mano apžavai,
Užtektų, kad savęs nebetausočiau,
Ir, patikėkite, meilužių būtų sočiai.

SELIMENA

Tai ką, pirmyn, tiesiog mačiom
Pasinaudokite vingrybėm šiom
Tada...

ARSINOJA

Bet, ak, jau laikas taip šnekėt paliauti,
Taip galim per toli abidvi nukeliauti,
Seniau jau būčiau baigusi tauškėti,
Jei nereikėję būtų man karietos palūkėti.

SELIMENA

Ak, neskubėkit, būkit tiek, kiek jums patinka,
Jei pasiliktumėt, aš jausčiausi laiminga.
Tik varginti nebenorėdama savuoju buvimu
Geresnę jums draugiją dovanoti ketinu.
Štai ponas pas mane lyg tyčia atkeliavo,
Tad jums laisvai išties draugystės ranką savo.

(Alcestui)

Turiu nueiti parašyti vieną kitą žodį,
Laiškelio to nebegaliu atidėlioti.

Pabūkit su ponia, žinau, jai miela bus,
Ir mano elgesį atleis, jei šis nemandagus.

VI scena

Alcestras, Arsinoja

ARSINOJA

Na matote, ji nori, kad užimčiau jus,
Belaukdama, kol mano karieta pribus.
Bet nieko nėra mielesnio nėra truputį
Nei proga su jumis drauge pabūti.
Yra žmonių, kurie didžia dora patraukia
Ir pagarbos, ir meilės tuojau pat sulaukia,
O jumyse juk gyvas slaptas žavesys,
Todėl visaip geidauju rūpintis jumis.
Geidžiu, kad kuo garbiau į jus kiti žiūrėtų,
Kad jūsų prakilnumas juos tiesiog kerėtų;
Yra dėl ko jums skūstis, suprantu,
O tai, kad jūsų neįvertina, labai pykstu.

ALCESTAS

Ak, ne. Į ką galėčiau pretenduoti,
Jei nepavyko man jiems nieko gero duoti?
Ką tokio nuveikiau be galo nuostabaus,
Kad iš kitų sulaukčiau dėmesio garbaus?

ARSINOJA

Visi, kurie sulaukia žvilgsnių palankių,

Nebūna paprastai atlikę žygdarbių jokių,
Tam progos reik – jums teks sulaukt jos sugebėti,
Ir jūsų nuopelnai kaipmat bus pastebėti.

ALCESTAS

Dėl Dievo meilės! Laikas šias šnekas paliauti.
Ir kam kitiems dėl nuopelnų tų nerimauti?
Kuriems velniamis jėgas didžiausias mesti
Dėl bandymų prie užslėptų dorybių prisikasti?

ARSINOJA

Dorybės pačios skverbias į paviršių,
Kaip vakar buvot giriamas, aš nepamiršiu,
Galiu jums pasakyti atviriausiai:
Patinkate ne vienai asmenybei iškilčiausiai.

ALCESTAS

Bet pagyros šiandieną tartum upės srūva,
Štai taip visus mes suplakam į vieną krūvą,
Neva, aukštų dorybių kupini visi,
Todėl sakau: jokia garbė, kai giriamas esi;
Mus žavi tariama dora ir niekdario, ir paleistuvio,
Net mano tarnas laikraštis pakliuvo.

ARSINOJA

Kad jus visiems geriau parodyti galėčiau,
Tarnybą gerą jums parūpinti norėčiau:
Tereiks jums nutaisyti to norinčiojo miną,
Ir aš pajudinsiu aukštuomenės mašiną,
Nueisiu ten, kur reik – pas saviškius,
Ir, pamatysit, jums puiki tarnyba klius.

ALCESTAS

Ir ką gi aš su tuo, sakykite, daryčiau?
Iškart save iš darbo išvaryčiau.
Galvojot, jūsų kalbos suvedžios,
Ir aš lyg palaižūnas lįsiu prie valdžios?
Šiukštu net pagalvot, kad viso to norėčiau,
Kad šitaip savo reikalus tvarkyt galėčiau.
Gimiau, kad būčiau atviras, drąsus,
Tikrai ne tam, kad pulčiau mulkinti visus;
Bet tas, kas niekina minčių slėpimo meną,
Ilgai šiame krašte, deja, neišgyvena.
O jei troškimas būt valdžioj artyn nelenks,
Be abejo, garbingos pareigos aplenks.
Bet vengdamas tokios naudos jauties galįs
Išvengti paniekos ir nesidėt esąs kvailys.
Nereiks drebėt, kad prašymai bus atmesti,
Ir pagyrų nelauks eilėraščiai prasti,
Nereiks lankstytis meiliai nė prieš vieną ponią,
Kęst gudrią ponų ištarmę, atseit malonią.

ARSINOJA

Šį klausimą, jei norit, galim atidėt į šalį.
Tačiau širdis manoji jūsų negailėt negali.
Jums meilės reikaluos geidžiu kaip nors padėti
Ir tikro atsako į jūsų aistrą palinkėti:
Tebus lemtis jūsiškė laimei atverta –
O ta, kuria jūs apžavėtas, jūsų neverta.

ALCESTAS

Ar apie žmogų artimą jums kalbate nejaugi,
Nes rodos, ponija, esat geros draugės?

ARSINOJA

Tiesa, bet mano sąžinė daugiau neleidžia
Tylėti apie tą, kuri jus šitaip žeidžia.
Mane apninka nuolatos kentėjimas baisus
Vis matant, kaip jinai išduoda jus.

ALCESTAS

Oho, koks pastebėjimas žavingas,
Už jį meilužis turi būt dėkingas!

ARSINOJA

Nors ji man draugė, noriu pasakyt širdingai,
Kad su jumis ji elgiasi tiesiog niekingai,
Kad jos jausmai apgaule pagrįsti.

ALCESTAS

Galbūt. Bet būdai perprasti širdžių neišrasti.
Už gailestį esu dėkingas jums, tačiau
Įteigti šios minties aš jūsų neprašiau.

ARSINOJA

Jei vengiate iliuzijas visas matyti,
Tiesiog man nereikėjo nieko jums sakyti.

ALCESTAS

O ne, kai sukas apie tai rimta šneka,
Mažiausios abejonės man baisesnės už bet ką.
Todėl neslėpti nieko malonėkit,
Kad tik galėčiau tiesą tikrąją regėti.

ARSINOJA

Vadinas, kelią į teisybę jums nutiesiu
Ir viską ligi galo tuojau pat nušviesiu.
Savom akim jūs viską turit pamatyti,
Tiesiog prašyčiau pas mane atvykti,
Ir čia jums atsivers tiesa tikra,
Kad ta gražuolė jums ištikima... nėra.
O jei panortų jūsų akys dėl kitos žibėti,
Žinotumėm, kaip jus paguosti ir padėti.

IV veiksmas

I scena

Elianta, Filintas

FILINTAS

Ach, tokio kietakakčio nesutikt verčiau,
Ir tokio rūškano sutaikymo dar nemačiau.
Nors stengėsi ją palenkt teisėjas po teisėjo,
Bet tas stuobrys savuosius pažadus toliau tesėjo.
Ir niekada kivirčas, ech, vieni vargai,
Nebuvo sprendžiamas taip baisiai atsargiai.
Jis tarė: „Aš jūsų norus atmetu griežtai,
Galiu priimt iš jūsų viską, išskyrus tai.
Dėl ko įsižeidė Orontas? Ką nori pasakyti?
Kad garbę pelnome iš nemokėjimo rašyti?
Kad patarimo jam galėjau ir neduoti?
Gali juk būt garbus ir nemokėt rimuoti –

Juk tai, sutikit, normalus dalykas;
Žmogus jis mielas, bet noras kurt eiles – nevykęs.
O neįvertint jo dorybių – nebūtų nuoširdu,
Tad būdą jo galiu minėt geru vardu.
Galiu pagirt, ką iš tiesų jis puikiai moka:
Smarkiausiai joja, taikliai šauda, šauniai šoka,
Bet girti jo eiles – tiesiog atsisakau,
Ir jei neduota mums rašyt, darsyk sakau,
Rimuoti turime kaip nors susilaikyti,
Nebent didi kančia pradėtų mus draskyti.“
Galų gale sutaikymo procesas pajudėjo,
Alceostas suminkštėjo ir tada pradėjo
Kalbėt švelniau, svarbiausia – ne piktuoju:
„Man nejauku, kad taip jus kritikuoju;
Tačiau iš pagarbos linkiu jums iš visos širdies,
Jog gerėlesnis būtų tas eilėraštis paties.“
Galų gale juos privertė apsikabinti
Ir kad procesas baigtas, pripažinti.

ELIANTA

Tikra tiesa, Alceostas elgiasi keistai,
Tačiau prisipažinsiu, jį gerbiu už tai.
Jo atvirumas gelia it įnirtęs,
Bet pats jisai man rodos kilniaširdis.
Dažniau norėčiau žmonėse matyt dorybę tą,
Mat šiais laikais jinai labai reta.

FILINTAS

Kai tik jį sutinku, vis pagalvoju,

Kaip stebina aistra, kuri jame liepsnoja:
Kai toks jo ūpas ir tokia jo prigimtis,
Kaip gali, pasakykit man, mylėti jis.
Ir dar nesuprantu, kaip čia nutiko,
Kad meilė pusseserei jūsų jį ištiko.

ELIANTA

Tai reiškia: meilei kartais nesvarbu išvis,
Nei kito ūpas, kaip ir kito prigimtis.
Ir šitas atvejis tarsi galvoti reikalauja,
Jog prielankumo dėsniams prieštarauja.

FILINTAS

O kaip jūs manote, ar myli jį jinai?

ELIANTA

Tokių dalykų paprasčiausiai nežinai.
Sunku nužengti ant teisybės tako:
Jinai pati nežino, ką širdis jai sako;
Mes kartais mylim, bet net nežinom apie tai,
O kartais tikim tuo, nors meilė mūs – niekai.

FILINTAS

Manau, kad mūsų draugo meilė Selimenai
Jam laimės nesuteiks nė vienai dienai;
Aš pats, užuot mylėjęs pusseserę jūsų,
Jausmus pakreipčiau tuoj į kitą pusę;
Ir atsidočiau, jei tiktai būčiau jis,
Jausmams, kur jūsų plakanti širdis.

ELIANTA

Jei leisite, ši sykį be užuolankų kalbėsiu,

Juk kartais tenka būti nuoširdžiai ir tiesiai:
Jo jausmui aš visai neabejinga,
Paverstų meilė jo mane laiminga;
Bet jei mylėtų kitą jis, tikėkite manim,
Padėčiau susijungti jam su mylinčia širdim;
O jeigu atsitiktų taip, kad jam kitos betrokštant
Likimas meilei jo iškrėtų pokštą,
Ir toji moteris ne ji, o kitą pasirinktų,
Jo potroškius mana širdis priimtų;
Tad jeigu jis atstumtas būtų tos kitos,
Nejausčiau jam koktumo niekad.

FILINTAS

Man irgi, ponia, mielas ir brangus,
Meilumas tas, kurį jam jaučiat jūs.
Jis jums ir pats galėtų apsaakyti,
Kad apie tai su juo kalbėjau vieną sykį.
Bet jeigu jau ištiks rūsti lemtis,
Ir jų vedybos pasiglemš visas viltis,
Jūs man jas galit meiliai dovanoti,
Ir siela mano nepaliaus už tai dėkoti;
Tad būsiu, ponia, laimingiausias aš,
Jei jūsų siela priebėgą many atras.

ELIANTA

Filintai, jūs juokaujat?

FILINTAS

Ak, ponia, nė mažiausiai,
Atverti širdį jums norėjau jau seniausiai;

Be galo trokštu, lai greičiau atskubs
Akimirka, kai atiduosiu širdį jums.

II scena

Alcestras, Elianta, Filintas

ALCESTAS

Lai jūsu pajuoka man skaudžiai kerta:
Už nuodėmę, parklupdžiusią mane, pašiepti verta.

ELIANTA

Ir kas taip baisiai užgulė jums ant širdies?

ALCESTAS

Tai nesuvokiama, tai nesuvokiama išties.
Joks šėlsmas ar jokia gamtos audra siaubinga
Manęs taip nepriblokštų kaip ta istorija gėdinga.
Ak, mano meilė... Koks gi aš bedalis.

ELIANTA

Na, susiimkite šiek tiek, sukaupkit valią!

ALCESTAS

O Dieve! Ir kodėl mums tenka susidėti
Su sielomis, kurios tetrokšta nusidėti?!

ELIANTA

Ir kas gi jus taip...

ALCESTAS

Pasaulio mano būstas visiškai sugriuvęs,
Esu išduotas, apdergtas, pražuvęs!

Ar galit patikėt? Kokia siaubinga staigmena!

Jinai mane apgaudinėja... ji... Selimena.

ELIANTA

Ar turi šitai pagrindą, iš kur toks jausmas imas?

FILINTAS

Galbūt užvaldė jus klaidingas įtarimas?

Juk jūsų protas pavydus auginti mėgsta chimeras...

ALCESTAS

Pasilaikykite visas tas įžvalgas savas!

Turiu aš įkaltį, kuris įrodymas man aiškus,

Kad ji mane išduoda – tai jos rašytas laiškas.

Tas laiškas, po velniais, Orontui adresuotas,

Jos jausmas man, vadinas, sumeluotas!

Orontas... ak, niekad negalėjau pagalvoti,

Kad jis varžovas man ir ją galėtų pavilioti.

FILINTAS

Laiškai mums gali atsiverti apgaulingai,

Dėl to galbūt jūs mąstote klaidingai.

ALCESTAS

Palikite mane ramybėje eilinį kartą

Ir rūpintis savim norėčiau jums patarti.

ELIANTA

Bet turite kažkaip sutramdyt įtūžio kerus...

ALCESTAS

Aš visa tai palieku, ponija, jums;

Šią valandą, prašau, pagalbos ranką duokit,

Ir iš skausmo mano širdį išvaduokit.

Atkeršykit klastingai giminaitei savo,
Kuri niekingai meilę išdavė, mane apgavo,
Atkeršykit už poelgį, kuris ir jums turbūt baisus.

ELIANTA

Bet kaip tai padaryti, kaip?

ALCESTAS

Priimdama manus jausmus,
Nes noriu savo širdį jums padovanoti,
Ir taip atkeršyt jai ir visada žinoti,
Kad nubaudžiau ją savo švelnumu,
Ir meile, kylančia iš sielos gelmenų,
Tuo rūpesčiu, globa didžiai meilinga,
Viskuo, ką dovanoti jums geidžiu aistringai.

ELIANTA

Jus užjaučiu ir jūsų kančią suprantu,
Ir šį pasiūlymą laikau itin vertu.
Tik gal tas blogis ne baisus, kaip bandot įsipiršti,
Tad troškulį kerštaut galėtumėt užmiršti.
Kada mus įžeidžia būtybė mylima, žavinga,
Išpildyt slaptą kėsą paprastai jėgų pristinga:
Ir nors vaizduojamės, kad mūsų pyktis viską gali,
Ta moteris greit tampa mums lyg nekalta mergelė.
Ir štai po įtūžio audros vėl pučia brizas,
Tad supranti – tai buvo tik įsimylėjęlio kaprizas.

ALCESTAS

Ne, ne, gražuolė ta mane užgavo mirtinai,
Tarp mūsų viskas baigta – lai žinosi jinai.

Dabar jau nieks sprendimo mano nepakeis,
Save nubausiu, jei mano siela jai atleis.
Manasis tūžis vien griežto veiksmo nori,
Tad atlaikyti teks jai mano kaltinimų svorį,
Ir tapęs laisvas pagaliau nuo jos kerų baisių
Jums atiduosiu savo širdį su polėkiu šviesiu.

III scena

Selimena, Alceostas

ALCESTAS

Dangau! Kaip suvaldyti man jausmus!?

SELIMENA

Kas darosi? Ak, koks sumišęs jūs!

Taip smarkiai dūsaujate, o jūsų žiūris

Į mano pusę baidus tarytum dūris?!

ALCESTAS

Bjaurystės tos, kurios pasauly šiam įvyksta,

Nieku gyvu jūsiškei klastai neprilygsta,

Įtūžę demonai, griausmų dangus

Tiek pikto nėra padarę žemėj šioj kaip jūs.

SELIMENA

Ak, koks meilumas, aš tiesiog žaviuosi.

ALCESTAS

Juokams dabar ne laikas, raudonuosit,

Supratusi, kodėl tuos priekaištus metu pačiai.

Mane išduodat, ir tam įrodymų turiu apščiau.
Tai štai kas mano širdį nuolat draskė, jaukė,
Ne veltui nerimo sirenos klaikiai kaukė:
Nors buvo jums bjauru, kad įtariu, tačiau
Ėjau tolyn, kol savo siaubą pamačiau.
Nepaisant jūsų talento vaidinti kuo puikiausiai,
Likimas man šnibždėjo, ko baimintis labiausiai.
Tačiau žinokite: many ne tuščias pyktis viršų ima –
Tiktai atkeršijęs pakęsiu jūsų įžeidimą.
Aš suprantu, kad mes jausmams neturim galios,
Kad meilė gimsta atskirai nuo mūsų valios,
Kad prievarta į jokią širdį mums neįsigauti,
Tik ji viena nuspręš, kam panorės vergauti.
Nebūtų kuo man skųstis, ko dejuoti,
Jeigu ne jūsų žodžiai, sutverti meluoti;
Ir jei atstūmus būtumėt mane iš karto,
Tebūčiau kaltinęs likimą savo kartų.
Bet kai džiugiai aistra manoji buvo sutikta,
Ir priesaikom maitinama – tai jau klasta,
Kuriai visokios šio pasaulio bausmės tinka,
Todėl sau leisiu keršto protrūkį tūžmingą.
Taip, taip, išties yra dėl ko drebėt, matau,
Aš visas tūžmasty – savęs nebevaldau.
Lemtingas smūgis buvo man suduotas,
Todėl prieš įkarštį bejėgis tapo protas,
Aš atsidavęs pykčiui, atvirai sakau,
Todėl už savo poelgius neatsakau.

SELIMENA

Iš kur toks įkarštis, tarsi paklaikėlis atrodot,
Ar jūs tikrai netekot sveiko proto?

ALCESTAS

Aš sveiko proto netekau, kai jus pamatęs,
Pasidaviau kerų nuodams dailios gyvatės,
Ir visą laik su žavesiu, kuris išdavyste alsavo,
Tikėjau, dovanojate ir nuoširdumą savo.

SELIMENA

Kodėl gi jūs vis išdavystę menat?

ALCESTAS

Kaip puikiai jūs įvaldžiusi apsimetimo meną!
Bet pagaliau turiu aš progą jį paminti.
Pažvelkite, tikiuos, jums lengva šią rašyseną pažinti?
Šio laiško juk gana darbeliams jūsų demaskuoti,
Tad šio įrodymo šviesoj vertėtų pasiduoti.

SELIMENA

Tai štai kas šitaip jus kamuoja?

ALCESTAS

Jūs tai matydama visai neraudonuojat?

SELIMENA

Kodėl torėčiau raudonuot, už ką?

ALCESTAS

Koksai drąsus gudravimas, aha!
Nėr parašo, ir manot, niekas čia neaišku?

SELIMENA

Kodėl turėčiau išsiginti savo laiško?

ALCESTAS

Ir galite žiūrėt be jokio sumišimo

Į šį įrodymą nusikaltimo?

SELIMENA

Jūs, tiesą sakant, esate juokingas.

ALCESTAS

O jums nekaltai rodytis patinka.

Nejau dėl tų jausmų, kuriuos Orontui jaučiat,

It vėtra gėda jumyse nesiaučia?

SELIMENA

Orontui? Laiškas šis? Kas šitai jums pasakė, kas?

ALCESTAS

Tie žmonės, kurie jį padavė man į rankas.

Tas laiškas, tarkime, ne jam – tai mums padės?

Galvojat, man dėl to ne taip skaudės?

Ir man jūs būsit prasikaltusi mažiau?

SELIMENA

O jeigu moteriai šį laišką parašiau?

Vis viena būsiu jums kalta, ir liksit pagiežingas?

ALCESTAS

Koks sąmojis! Koks atsiprašymas žavingas!

Ar laukiau tokio išvedžiojimo? Oi – ne.

Ir štai, žiūrėk, jūs visiškai įtikinot mane.

Ir kaip išdrįsot griebtis šitokios gudrybės?

Galvojat, žmonės kupini kvailybės?

Gerai, gerai, tuoj pažiūrėsime, kokiais keliais

Visiems šį melą jūsų sąžinė paskleis,

Ir kaip įrodysit, kad laiškas moteriai išties,
Kai žodžiuos jo tiek daug ugnies?
Netrokštat mano įtarumo? Jei sutinkat,
Pakomentuokit tai, ką paskaitysiu...

SELIMENA

Man visa šitai nepatinka.

Ką manot sau, neleisiu jums, šiukštu
Grūmot valdingai į mane pirštu.

ALCESTAS

Nesikarščiuokit, būkite drauginga:
Tiktai kelias frazes..., na, būkit maloninga.

SELIMENA

Nė negalvoju, ne; ir apskritai,
Nė motais man, ką jūs galvojat apie tai.

ALCESTAS

Norėčiau būt jumis tikėt prispirtas,
Tiktai įrodykit, kad moteriai šis laiškas skirtas.

SELIMENA

Verčiau manykite, Orontui parašytas jis,
Patinka man jo rūpesčiai ir jo gera širdis,
Taip pat jo žodžiai, poelgiai, manieros,
Jisai tiesiog šaunus, žavingas, mielas.
Darykite, ką norit, ką jūsų pyktis sugalvos,
Tik man daugiau nekvaršinkit galvos.

ALCESTAS

(sau)

Ar gali būt kas nors žiauresnio žemėje sutverta?

Kas nors skaudesnio širdžiai liūdinčiai atverta?
O kaip! Aš ateinu pas ją nuo širdgėlos apgirtęs,
Dejuoju vienišas, į pykčio kamuolį pavirtęs.
Visų akivaizdoj skausmuos į neviltį grimztu,
O jie iš mano įtarimų šaiposi kartu;
Žinau: deja, esu pakankamas bailys,
Širdis kol kas sutraukti grandinių neišdrįs,
Jinai kol kas nesiginkluos ir panieka siaubinga
Prieš moterį, kuriai degu aistra liepsninga.

(Selimena)

Ak, kaip žavingai, jūs, klastūnė, suliepsnojojot
Manuoju silpnumu pasinaudoti sugalvojus,
Jums savo žavesiu sužaisti nuostabu,
Kai meilė man jį pavertė stabu.
Bet jūs paneikit viską, kas mane kankina
Ir slėpkit kuo giliau kaltybės miną,
Tik tarkit: nieko blogo tam laiške nėra, meldžiu,
Nes jums padėti tai įrodyti geidžiu.
Tik pašnabždekite, kad jūsų sąžinė tyra
O aš mėginsiu patikėt, kad taip išties yra.

SELIMENA

Pamišęs tapote, pavydo letenų nutvertas,
Tad mano meilės esat nebevertas.
Ir kas galėtų, įdomu, priverst mane
Gyventi apgavysčių atgrasių dugne:
Jeigu kitam padovanočiau savo širdį,
Galvojat, vengčiau apie tai prisipažinti?

Nejau bylojimas apie tikrus jausmus
Manęs neapgina prieš šiuos įtarimus?
Nejaugi tie jausmai jums nebeturi svorio?
Jų neklausydamas mane įžeidinėt tenorit.
Turbūt nežinote: ir nors širdis mana netyli,
Sunku be galo jai prisipažint, kad myli,
Mat moterų garbė, tas priešas jų aistroms,
Neleidžia taip lengvai prisipažinti joms;
O jei pavyksta peržengti tą kliūtį,
Turėtų vyro abejonių statinys sugriūti;
Ar neturėtų vyras piktintis savim
Nepasikliaudamas tokia išpažintim?
Todėl įtarinėjimai visi man pyktį kelia,
Žvelgiu į jus be pagarbos, lyg į vargšelį;
Žinau, esu kvaila dėl savo nuoširdumo
Ir dovanotų jums jausmų, švelnumo,
Turėjau juos padovanot kitam,
Tada tikrai dėl ko jums būtų skųstis man.

ALCESTAS

Ak, išdavikė! Kokia keista aistra manoji!
Žinau, šie švelnūs žodžiai man meluoja,
Deja, man tenka kliautis tik sava dalia,
Kur mano siela dega meile jums akla,
Todėl ir noriu sužinoti iki galo,
Ar jūs tikrai išduodat meilę mano.

SELIMENA

Ne, jūs nemylit taip, kaip mylima išties.

ALCESTAS

Prilygti mano meilei šiai negali nieks!
Tiesa, kai įkarštis baisus mane užlieja,
Linkėjimai pikti į jūsų pusę skrieja.
Tada linkiu, kad jūsų niekas nemylėtų,
Kad skausmo jums likimas negailėtų,
Kad nieko neturėtumėt nuo pat gimties,
Nei titulų, nei turtų, net šviesios vilties,
Vien tam, kad mano meilė, jos didybė
Galėtų ištaisyti visą neteisybę.
Kad džiaugčiausi, jog dovanas didžias išties
Jūs gavote iš mano mylinčios širdies.

SELIMENA

Koks keistas būdas laimės man linkėti.
Gal jums pavyks, jei Dievas panorės padėti.
Štai Diubua, kokia jo apranga juokinga...

IV scena

Diubua, Selimena, Alcestras

ALCESTAS

Ką reiškia toji apranga ir išvaizda siaubinga?

Sakyki, ką?

DIUBUA

Pone...

ALCESTAS

Na, na, sakyk...

DIUBUA

Mįslingas reikalas, manyčiau.

ALCESTAS

Nesupratau...

DIUBUA

Mes turime rimtų bėdų, sakyčiau.

ALCESTAS

Ką, ką?

DIUBUA

Kalbėti man aiškiau?

ALCESTAS

Na, žinoma, ir kuo greičiau.

DIUBUA

Nėra kažkas čia tokio...

ALCESTAS

Skubėk prie reikalo arčiau.

Ar iš tiesų turi ką pasakyt?

DIUBUA

Mums reikia nešdintis iš čia.

ALCESTAS

Kaip tai?

DIUBUA

Mums reikia dingti iš namų slapčia.

ALCESTAS

O kam?

DIUBUA

Sakau, mums būtina iš čia išvykti.

ALCESTAS

Dėl ko?

DIUBUA

Privalom net neatsisveikinus išnykti.

ALCESTAS

Kodėl nusprendei man kažką pranešti?

DIUBUA

Dėl to, kad turime iš čia kudašių nešti.

ALCESTAS

Neteksi tuojau pat savos galvos,

Jei nepaaiškinsi man greit šitos kalbos.

DIUBUA

Niūrus vyriškis juodai lyg velnias apsirengęs

Namuos, pačioj virtuvėj, buvo apsilankęs,

Įsivaizduokite, jis visas juodas prieš mane sustoja

Ir duoda popierių, prikeverzotą vištos koja.

Iš teismo šis. Bet jeigu pragare jis atsirastų,

Iš tos rašysenos pats velnias nieko nesuprastų.

ALCESTAS

Puiku! Tas popierius, kalbi... tačiau

Kas sieja jį su mano sprukimu, sakyk greičiau!

DIUBUA

Maždaug po valandos, iš anksto nepranešęs,

Atėjo vyras – jisai dažnokas jūsų svečias,

Neradęs jūsų namuose, o taip skubėjo,

Žinodamas ištikimybę jums, man patikėjo

Pranešti visa tai, esą labai svarbu,

Todėl paprašė perduoti... ir kuo gi jis vardu?

ALCESTAS

Palik ramybėj vardą tą ir viską klot pradėk!

DIUBUA

Jis jūsų draugas. Žinau bent tiek.

Jisai labai norėjo tokią žinią duoti:

„Drauguži, bėkite, jus gali areštuoti“.

ALCESTAS

Nejau smulčiau jis nepaaiškino, na nors truputį?!

DIUBUA

Jisai paprašė rašalo ir sukūrpė laiškutį.

Todėl viliuosi, kad tame laiške

Jūs rasite atsakymus su ištarne aiškia.

ALCESTAS

Tai duok.

SELIMENA

Ir ką gi šitai gali slėpti?

ALCESTAS

Aš nežinau, bet trokštu greit pasižiūrėti.

Greičiau gi, trauk jį, po velniais!

DIUBUA

(knisasi po kišenes)

Matyt, ant jūsų stalo palikau...

Ak, malonėkite atleist...

ALCESTAS

Na jau žinai, kaip duosiu...

SELIMENA

Karščiuotis šitaip baisiai nepradėkit
Ir viską išsiaiškinti skubėkit.

ALCESTAS

Kiek besistengčiau, bet atrodo, pats likimas
Vis sutrukdyti su jumis kalbėtis imas,
Todėl už mano meilę sirkite, prašau,
O aš sugrįžt bandysiu kuo anksčiau.

V veiksmas

I scena

Alcestras, Filintas

ALCESTAS

Sprendimas priimtas, ir viskas numatyta.

FILINTAS

Patyrėt smūgi, žinoma, bet kur gi tai matyta...

ALCESTAS

Žinokis, kad ir ką galvotumėt paskiau,
Nenusigrėšiu aš nuo to, ką pasakiau;
Šiam mūsų amžiuje visur niekšybės klesti,
Ryšius nutraukšiu su žmonėm – jų negaliu pakęsti.
Ir ką! Visi tik pagalvoję apie mano bylą,
Iškart apie įstatymus ir sąžinę prabyla,
Kad aš teišus, visi bylojo šaukdami,
Tad visą laik ir mano siela jautėsi rami;
Bet štai aš išgirstu sprendimą netikėtą:

Tik pagalvok, byla manoji pralaimėta.
Ak niekšas tas, garsus bjauriausiu skandalu,
Dabar triumfuoja su baisiu melu!
Jis kelią tiesai galioje pastoti!
Jis teismą, smaugdamas mane, mokėjo pavilioti!
Jo veidmainystės globia dirbtinumą,
Aukštyn apverčia šventą teisingumą!
Jis geidžia mano areštu įtvirtint savo klastą,
Jam negana, kad buvo man gerai įkąsta,
Be to, visam pasauliui su ironiška mina
Dalina knygą, kuri bjauri ir smerktina;
Ji pasižymi griežtumu tikrai baisiu,
O dar skalambija, kad aš jos autorium esu!
Štai taip jisai, kaip matome, išdrįsta
Visų akivaizdoj įteisint melagystę!
Orontas – taip gerbiamas visų žmogus;
Jam nieko blogo nedariau, buvau tik nuoširdus,
Kai pas mane su savo eilėmis atėjo
Ir mano nuomonę išgirsti panorėjo.
O kad jau nutariau garbingą žingsnį žengti,
Netrokšdamas nei jam, nei tiesai nusižengti,
Mane jisai apkaltino dalykais nebūtais!
Štai taip mus priešais pavertė rimtais.
Dabar nuo jo laikytis reik man atokiau,
Nes apie jo sonetą nieko gero nesakiau.
Ir šitaip sutverti visi lig vieno žmonės!
Visi jie bjauriai elgias dėl šlovės vilionės!

Štai taip jie pagarbos, moralės vėliavom mosuoja,
Ir teisingumą tartum geradariai propaguoja!
Užtenka kęst jų užgaidas suktas,
Ir laikas jau apleist šių nusikaltėlių gretas!
Kadangi lyg vilkai visi galanda iltis,
Su niekšais nežadu gyvenimu dalintis.

FILINTAS

Manau, į viską pernelyg kaštai reaguojat,
Tas blogis nėra toks didelis, kaip jį vaizduojat:
Net jei ir pripažino, kad esat kaltas, neteisis,
Nėr pagrindo tikėt, jog būsit areštuotas jūs;
O tai, kad jis šmeižikas, patikėkite, visi supranta,
Kvailystės jam pačiam tuoj kirs per sprandą.

ALCESTAS

Kam, kam? Yra jam ko bijot, nejau?
Jis dar daugiau šlovės patirs tuojau!
Ir po bylos netrukus mums matysis,
Kaip šunsnukiu dar didesniu darysis.

FILINTAS

Galop jums drąsiai tvirtinti galiu:
Mes nepatenkinti tuo jo sukeltu skandalu,
Todėl jums iš tiesų nėra ko bijoti,
Apskųsti nuosprendį patarčiau nedvejoti,
Linkėčiau grįžt į teismą kuo greičiau,
Kad nuosprendį pakeistų...

ALCESTAS

Laikysiuos savo aš verčiau.

Koksai bjaurus bebūtų nuosprendis tasai,
Netrokštu aš, kad būtų pakeistas jisai.
Juk turim puikų pavyzdį, turėtumėt sutikti,
Kurį privalom ateities kartoms palikti,
Ir jie žinos: teisybė buvo engiama,
Ir tai tebūna mūsų amžiaus emblema.
Man sumokėti teks daugybę pinigų,
Tačiau įgysiu teisę be jokių vargų
Sau keikt žmonijos prigimtį nešvarią
Ir pamaitinti savo neapykantą nemarią.

FILINTAS

Ir vis dėlto...

ALCESTAS

Jūsiškis rūpestis nereikalingas:

Ir ką gi reiškia jūsų mintys išganingos?
Ar reikalausit iš manęs ir būsit įžūlus,
Kad nematyčiau, koks pasaulis apgaulus?

FILINTAS

Aš sutinku, kad žmogų valdo tokios ligos
Kaip turto ir naudos troškimas bei intrigos,
Matau, kaip aiškiai jį užvaldžiusi klasta:
Galėtų jį valdyti prigimtis kita;
Bet negi jums tai pagrindas štai taip mąstyti
Ir šioj visuomenėj savęs nebematyti?
Tie trūkumai įžiebia išminties ugnis,
Ir verčia vystyt filosofines mintis.
Gražiau nėra, kai žmonės į vertybes linksta,

Bet jei pasauly būtų vien šviesu ir linksma,
O širdys tiesai, meilei, sąžinei atvertos,
Vertybių paieškos čia būtų nieko vertos.
Dabar gi mes kilniai su užmojais gerais
Kovoti galime su protais nešvariais.
Taip pat mes galime tyra širdim keliauti...

ALCESTAS

Žinau, kaip šauniai mokat gražbyliauti;
O jūs galva gražių idėjų prikimšta,
Bet veltui laidot savo kalbą tą.
Man reikia pasitraukt iš čia, brolyti,
Mat negaliu liežuvio savo suvaldyti.
Man bus blogai dėl to, ką šis dar pasakys,
Ką šimtą kartų tēkš dar tiesiai į akis.
Dabar gi Selimenos leiskit man sulaukti,
Aš noriu jos dėl savojo sumanymo paklausti.
Jau greitai sužinoti teks, ar mylimas esu,
Jei ne, iš karto savo pažadą tęsiu.

FILINTAS

Nueikime pas Eliantą jos palaukti.

ALCESTAS

O ne, kada širdis iš skausmo nori kaukti,
Verčiau jūs eikite, o aš pabūsiu čia,
Niūriam kampely vienas su kančia.

FILINTAS

Na, draugija keista, tad man belieka
Įpareigoti Eliantą – lai pas jus atbėga.

II scena

Orontas, Selimena, Alcestas

ORONTAS

Atverkit man, prašau, savus jausmus,
Ar trokštate sulieti mūsų likimus?
Maldauju, susprogdinkit abejonių miną,
Juk neaiškumas mylintį beprotiškai kankina.
Jei jaudina manos aistros liepsna,
Parodykit man tai, slapstytis jau gana,
Ir jeigu „taip“ pratartumėt, prašyčiau sutikimą duoti
Alcestui nebeleist į jūsų širdį pretenduoti,
Ir paaukoti jį dėl mano degančios liepsnos,
Uždraust pas jus lankytis jau nuo šios dienos.

SELIMENA

Ir kas gi jums, sakykite, užėjo,
Juk apie jį tiek gero esate kalbėję?

ORONTAS

Prašyčiau, nešnekėkim, poniam, apie mus,
Norėtusi, kad jūs atvertumėt savus jausmus:
Jūs, prašom, pasirinkit vieną arba kitą,
Lai būna jūsų viskas aiškiai pasakyta.

ALCESTAS

(Išeidamas iš už kampo, į kurią buvo pasitraukęs)

Jisai teišus. Juk apie tiesą aš taip pat svajoju,
Jo įgeidis kaip tik sutampa su manuoju;
Mane atgynė ta pati aistra pas jus:
Kad sužinočiau, ar dar sieja meilė mus.
Šio švento reikalo jau nebegalim atidėti,
Tad prašom visą tiesą mums išdėti.

ORONTAS

Bet patikėkite, nenoriu savo aistromis išties
Apkartinti, Alcestai, jums gražios lemties.

ALCESTAS

Aš pavydus ar ne, bet patikėkite, išvis
Nenoriu jos jausmais dalintis su jumis.

ORONTAS

Jei jos širdis jus pasitinka kaip brangesnį...

ALCESTAS

Jei jaučia jums ji polinkį nors kiek didesnį...

ORONTAS

Prisiekiu niekada į ją nepretenduoti.

ALCESTAS

Prisiekiu niekad apie ją net negalvoti.

ORONTAS

Sakykite mums viską, ponია, atvirai.

ALCESTAS

Be baimės, Selimena, ar gerai?

ORONTAS

Tereikia pasakyti, ką jaučiate šiandieną.

ALCESTAS

Tereikia pasirinkti jums iš mūsų vieną.

ORONTAS

Nejau taip nieko ir nepasakysit mums?

ALCESTAS

Nejau širdis atsakymo neduoda jums?

SELIMENA

O Dieve! Koks baisus primygtinumas.

Taip reiškias jūsų abiejų kvailumas.

Nėra juk abejonių man išvis,

Kurį šį mirksnį rinktūsi širdis:

Tai pasakyt galėčiau kuo laisviausiai,

Nes pasirinkusi esu seniausiai.

Bet mano lūpos tiesiai į akis

Išpažinties šiom aplinkybėm nesakys,

Mat žodžių nemielių kažkam, kaip suprantu,

Tikrai neverta išsakyti prie kitų:

Tam, kad širdis galėtų aiškų ženklą duoti,

Nebūtina juk garsiai trimituoti,

Juk priemonės surast vertėtų švelnesnes,

Kaip vyrui perduoti liūdnas žinias.

ORONTAS

Ne, ne, atsakymas manęs nenužudys, maldauju,

Neprieštarausiu jam.

ALCESTAS

O aš jo reikalauju!

Aš tokio reikalaut atsakymo drįstu,

Kad virstų jis kažkam tikru gaisru.

Išsaugot ryšį su visais puikiausiai mokat,
Bet žaist pakaks ir viską greitai klokit.
O jeigu jūsų lūpos žodžių atvirų neras,
Man teks pasidaryti išvadas savas:
Į jūsų tylą pats atsakymą surasiu
Ir ją kaip mūsų ryšio pabaigą suprasiu.

ORONTAS

Šį pykčio protrūkį, Alcestai, palaikau,
Ir, Selimena, jums tą pat sakau.

SELIMENA

Ak, po galais, kokie jūs kaprizingi!
Ar taip kamantinėt, galvojate, teisinga?
Tai, ką išdėsčiau, jums iškrito iš galvos?
Na štai ir Elianta, tuoj paklausim jos.

III scena

Elianta, Filintas, Selimena, Orontas, Alceostas

SELIMENA

Ak, pussesere, gal man padėti galit,
Šie du vyriškiai jau visai bevaliai:
Jie reikalauja iš manęs su įkarščiu baisiu,
Kad išsakyčiau meilę kažkuriam iš jų.
Vadinas, vieną jų turiu viešai nuteisti
Bet kokio rūpesčio man rodyt nebeleisti.
Sakykite, ar šitaip elgtis padoru?

ELIANTA

Neatsakysiu jums, deja, nieku geru;
Atleiskite, bet negaliu aš jūsų ginti:
Esu už tuos, kurie išsako savo mintį.

ORONTAS

Jūs veltui ginatės, sutikite su manimi.

ALCESTAS

Visi šitie gudravimai prastai sutinkami.

ORONTAS

Atsverkite į vieną pusę svarstyklės greičiau.

ALCESTAS

Jei nekalbat, taip ir toliau tylėkite verčiau.

ORONTAS

Tik vieną žodį, ir baikim tai visi kartu.

ALCESTAS

O aš šią tylą kaip blogą žinią suprantu.

IV scena

Akastas, Klitandras, Arsinoja, Filintas, Elianta,
Orontas, Selimena, Alceostas

AKASTAS (*Selimenai*)

Atvykome pas jus, nes, matote, pritrūko,
Aiškumo mums dėl vieno reikaliuko.

KLITANDRAS (*Orontui ir Alcestui*)

Šaunu, kad, ponai, esat čia sava valia,

Mat esate įpainioti ir jūs šiam reikale.

ARSINOJA

Žinau, vizitas mano netikėtas,

Bet jis dėl ponų šių nebuvo atidėtas,

Jeį remsimės jų abiejų tikėjimu giliu,

Iškyla tai, kuo patikėti negaliu.

Jus taip gerbiu, kad nieks tegu nedrįsta

Jus kaltinti padarius tą piktadarystę!

Man svetimi tie jų plepėjimai tušti –

Žinai, tebus mūs smulkūs barniai užmaršty,

Nes meilė jums man liepia, juk visai nekeista,

Padėt nuplaut nuo jūsų visą šmeižtą.

AKASTAS

Tikiuos, išties pareikšit savo mintį,

Ir taip galėsite nuo šmeižto apsiginti.

Tad laišką šis Klitandrui parašytas?

KLITANDRAS

O gal Akastui vis dėlto laiškėlis šitas?

AKASTAS

Tikiuos, rašysena šita daili

Pažįstama visiems, todėl meili

Tebus ponia, leis paskaityti laišką,

Kad ponams viskas būtų aišku.

(rodomas laiškąs)

„Esate keistas žmogus, nes smerkiate mano linksmumą ir priekaištauojate, kad esu be galo džiaugsminga tik tada, kai nesu su Jumis. Už tai nėra didesnės netiesos; ir jei Jūs nesiteiksite greitu metu atvykti pas mane ir

atsiprašyti už šį įžeidimą, niekada gyvenime Jums neatleisiu. Mūsų išstypėlis vikontas...“

Jis turėtų būti čia.

„Mūsų išstypėlis vikontas, nuo kurio jūs pradėdate savo skundus, visai ne mano skonio. Nuo to laiko, kai mačiau jį ketvirtį valandos spjaudantį į šulinį, kad šiame atsirastų ratilai, niekada nebegalėsiu turėti apie jį geros nuomonės. Kalbant apie mažąjį markizą...“

Be jokio puikavimosi, tai apie mane, ponai.

„Kalbant apie mažąjį markizą, kuris vakar ilgą laiką laikė mano ranką, tai nėra nieko menkesnio už jo personą. Vienintelė jo vertė yra ta, kad jis turi dvariškio vardą. O dėl žmogaus su žaliais kaspinais...“

Dabar jau jūsų eilė, pone.

„O dėl žmogaus su žaliais kaspinais, turiu pasakyti, kad jis kartais mane prablaško šiurkščiais poelgiais ir niūria širdgėla, tačiau šimtąkart teko įsitikinti, kad tai pats niekingiausias sutvėrimas pasauly. O kalbant apie vyrą, parašiusį sonetą...“

Štai ir jūsų eilė.

„O kalbant apie vyrą, parašiusį sonetą ir išsišokusį aštriu protu bei nepaisant nieko trokštantį būti rašytoju, tai negaliu pakęsti klausytis jo šnekų, o jo proza mane vargina lygiai tiek pat kaip ir eilės. Taigi, įsikalkite į galvą, kad aš neleidžiu taip smagiai laiko, kaip Jums atrodo, kad Jūsų pasigendu daugelyje pobūvių, į kuriuos mane įtraukia, nes patys nuostabiausiai pagardai šventėse – tai žmonės, kuriuos mylim.“

KLITANDRAS

O dabar apie mane.

„Jūsų Klitandras, apie kurį kalbate, pilnas meilikavimo, jis paskutinis iš visų, su kuriais norėčiau draugauti. Jis elgiasi kaip beprotis

įsivaizduodamas, kad yra mylimas; Jūs gi darote tą patį galvodamas, kad jūsų nemyli. Būkite protingas, apsikeiskite su juo jausmais ir pasistenkite pamatyti mane dažniau, kad galėčiau apsiginti nuo įkyraus persekiotojo.“

Ak, koks puikus charakteris čia atsispindi,

Ir kaipgi, poncia, šitai pavadinti?

Pakaks, mes tuoj parodysim visiems

Šlovingą piešinį ponios širdies.

AKASTAS

Tikrai turėčiau ką jums pasakyti,

Bet man per žema rodyt savo pyktį,

Mat jei prakalbome apie „mažuosius markizus“,

Tai širdys vertos jų laimėti geresnius prizus.

ORONTAS

Ak, kaip į šuns dienas mane išdėjot,

O juk laiškelyje vienam čiulbėjot,

Kaip jūsų širdžiai gera iš tiesų

Išskleisti meilės skraistę virš visų.

Ak, koks aš kvailas, toks daugiau nebūsiu:

Man progą suteikėt pažinti sielą jūsų;

Ir štai man širdį sugražinot atgalios,

Tad atsikeršysiu palikęs jus be jos.

(Alcestui)

O jums, garbusis pone, netrukdysiu,

Laisvai galėsit meilės reikaluos tvarkytis.

ARSINOJA

Išties, bjauresnio atvejo nesu sutikus,

Esu sujaudinta, stačiai sutrikus.
Tokių kamantinėjimų dar nemačiau,
Nenoriu niekam atstovauti aš, tačiau...

(nurodo į Alcestą)

Šis ponas, jums širdingai atsidavęs,
Garbingo, doro vyro vardą gavęs,
Kaip angelą, atrodo, myli jus
Galbūt jisai...

ALCESTAS

Ak, ponia, būsiu gal nemandagus,
Tačiau manim jūs nesirūpinkit, prašau,
Juk pats galiu laisviausiai atstovauti sau.
Jūs veltui veliatės į ginčą šitą,
Pasitaupykite verčiau uolumą neprašytą:
Mat jei širdis kerštauti užsigeis,
Ieškot pagalbos ne pas jus ateis.

ARSINOJA

Galvojate, aš puoselėjau tokią mintį?
Tam nė nesirengiau, jus teks nuvilti;
Matau, kad esat kupinas puikybės,
Jeigu tikėjote į tokią galimybę.
Likutis nuo ponios – lyg prekė pamesta,
Kurios netrokšta niekas niekada.
Atverkite akis ir pažiūrėkite protingai:
Aš ne iš tų, kuri jums reikalinga.
Manau, jūs vis dar dūsausit dėl jos,
Todėl linkiu jums sąjungos dailios.

Arsinoja išeina.

ALCESTAS

Na štai, nepaisant visko, aš tylėjau,
Kol čia visi be perstojo kalbėjo.
Bandžiau tą visą laik susivaldyt,
Dabar ar jau galiu...

SELIMENA

O, taip, jūs galit viską pasakyt,
Juk turit teisę, kai tik jums patinka,
Aplieti priekaištais mane tūžmingai.
Taip, pripažįstu, mano siela prasikalto,
Todėl prieš jus ji teisintųsi veltui.
Iš įtūžio kitų galiu šaipytis atvirai,
Tačiau prieš jus jaučiuos kalta tikrai.
Jūsų pagieža pagrįsta, tad suprantu,
Kokia niekinga jums atrodyti turiu;
Juk visa rodo, jus išduot galėjau,
Tad neapykantos man negailėkit.
Išliekit ją, neprieštarauju.

ALCESTAS

O, taip, galėčiau, išdavike,
Tiktai per daug švelnumo jums dar likę;
Žinau, kiek pyktis lietis bebandys,
Jam smarkiai prieštaraus mana širdis.

(Eliantai ir Filintui)

Jūs matote, ką reiškia aklas prierašumas,
Ir liudijat, koksai gajus many bejėgiškumas.

Tačiau sakau, tai dar ne viskas, ne,
Matysit ligi galo einantį mane,
Lyg sakantį: nors žmogų laiko išmintingu,
Į silpnybes širdis dažniau įninka.

(Selimenui)

O taip, klastūne, visą jūsų blogį,
Išdavystes užmiršiu tarsi sapną slogų,
Priskirsiu jas šitų laikų ydoms,
Jaunystės neišvengiamoms klaidoms.
Kad tik sutiktumėt išties širdingai
Pabėgt iš šio pasaulio nuodėmingo
Į dykumą, kurioj su manimi
Geidautumėt dalintis savo dangumi.
Tik taip galėtumėm visi užmiršti
Tą laiškuose pasėtą blogį kiršų.
Tik taip po šito išpuolio, kurs man bjaurus,
Mylėti ir toliau galėčiau jus.

SELIMENA

Jūs siūlot man jaunai visus palikti!

Ir laimę jūsų dykumoj sutikti!

ALCESTAS

Jeį trokštate, kad degtų jums liepsna kaitri,

Kaip gali jums rūpēt visi kiti?

Ar jūsų meilė negyventų su manim pilnatvėj?

SELIMENA

Kai tau tik dvidešimt, kokia baisi vienatvė;

Nesu tokia didinga ir tvirta,

Kad ši lemtis, pajausčiau, man skirta.
O gal jus tenkintų, jei pasiryžčiau
Širdingai su jumis užmegzti kitą ryšį,
Ir santuokoj...

ALCESTAS

O, ne. Aš jūsų nekenčiu,
Jūs atsisakėte, na ką, pakaks kančių:
Jei jau neradot visko manyje,
Kaip aš buvau atradęs jumyse,
Tada sudie, šio įžeidimo nepakešiu
Ir jūsų pančius amžiams nusimesiu.
(Selimena išeina. Alcestras kalba Eliantai)
Šimtai dorybių puošia jūsų grožį,
O nuoširdumas jūsų tarsi rožė,
Jumis žaviuosi jau labai ilgai,
Tad leiskit visados daryti tai.
Atleiskite, kad susijaukus mano siela
Vis neatsidavė draugijai jūsų mielai.
Nevertas iš tiesų esu, tad suprantu:
Ne man gyventi meilėj su kažkuo kartu.
O jums juk būtų pernelyg niekinga
Gyventi su širdim, kuriai didybės stinga,
Galop...

ELIANTA

Šią mintį jūs be galo galit tęsti,
Esu laisva dėl savo rankos apsispręsti.
Štai jūsų draugas, jeigu jam esu miela,

Galėtų nekuklaudamas priimti ją?

FILINTAS

Kokia garbė! Dėl jos tikrai, žinokit,

Galėčiau net gyvybę paaukoti!

ALCESTAS

Tikiuos, ragaudami malonumus,

Visiems laikams išsaugosit jausmus.

O aš išduotas, pasmerktas mele nuskęsti,

Pradingsiu greit iš čia, kur nedorybės klesti;

Ir žemėj šioj nuošalią vietą rast žadu,

Kur laukia laisvė būt žmogum garbiu.

FILINTAS

O mes darykim, ponija, viską,

Kad sutrukdytumėm pasiekt jam savo tikslą.

PABAIGA

Iš prancūzų kalbos vertė Dainius Gintalas

Versta iš: Molière. Le Misanthrope ou l'Atrabilaire amoureux. Larousse, 1990